

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Insertni oddelki: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 1, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Naše domovinske dolžnosti

Nekatere tuje radijske postaje razširjajo zadnje dneve gorostasne vesti o naši državi. Njihova neresnost je tolikšna, da je nanje sploh nepotrebno reagirati, kajti pobijajo se tako rekoč same, saj navedba nasprotuje navedbi. Resnih ljudi to ne more zapeljati, niti pri nas, niti v inozemstvu. Ni potreben poseben pregled položaja, da lahko takoj vsakdo spozna šepavost informacij, ki na eno strani govore o soglasnem izražanju pravega narodnega razpoloženja, vendar s podtikalji, da smo pri tem za usuzenje tujim interesom, na drugi strani pa o nerazpoloženju in demonstracijah. Oboje ne more biti resnično, ker se navedbi sami pobijata. Razen tega se pretežna večina gorostasnih vesti o nas ne zbira na licu mesta, temveč se po kaj tujih kanalih poročevalske službe sporoča v svet iz najrazličnejših in najbolj nemogočih, da ne rečemo najmanj informiranih središč, ki so seveda daleč od Jugoslavije.

Naš narod vsem tem izmišljenim vestem že zato ne more nasesti, ker se lahko sproti na lastne oči prepriča o njihovi neresničnosti. Toliko pa se sedaj na strategijo tako zvane »živčne vojne« tudi že spozna, da lahko sam in takoj presodi, kakšne namene zasleduje takšna propaganda, ki je brez vsake osnove in je postala že sama sebi namen. Nobeno novo orožje ni namreč tako novo, da bi ga počasi ne spoznali in ne vedeli za sredstva proti njemu. Izkusnje vojnih metožev niso v tem pogledu nikdar zaman. One sicer počasi izmordajo borce, a ko jih izmordajo, je za uporabo kakršnihkoli »Novosti« v vojni strategiji že prepozno. To velja odvslej še prav posebej tudi za strategijo živčne vojne, ki je že davno razkrila vse svoje »tajnosti« in »skrivnosti«.

Zato je naša vlada z lahkoto obeležila vse tako zvane »alarmantne vesti« s praviim imenom, saj jih je vsakdo lahko že v naprej pričakoval, kakor je vsakdo že v naprej vedel, od kod bodo najprej prišle in kakšne namene bodo zasledovale. Predsednik naše vlade general Simonič je v svojem predčerašnjem prvem ukazu jasno obeležil vse te senzacije kot vesti, »ki jih po naši državi širijo tuji agenti, da bi zanesli nemir med naše ljudstvo«. Vse, kar se torej te dni servira pri nas kot »vzmemirujoče« in »senzacionalno«, je samo tujega izvora. Samo tujcu namreč odgovarja, kar je že na prvi videz za nas nevarno ali škodljivo, ker si samo tujec želi, da bi tako bilo kakor poročila, da je, čeprav zares ni tako. Kdor takšne vesti razširja, je zato — hote ali nehoti, materialno ali duhovno, dejansko pa v vsakem primeru — v tuji službi. On se že samo s tem pregreši proti prvi domovinski dolžnosti: biti domovini vselej in povsod samo v korist, ne pa v škodo! Še večji pa je njegov greh, ako neresničnost vesti sam spozna, pa jo kljub temu razširja naprej. Tak razširjevalec zavestno in hote služi tujim interesom. Pozabil je pri tem na drugo veliko domovinsko dolžnost v teh dneh: ako za kaj škodljivega izveš, potem vsaj sam ne raznašaj dalje, da ne zagrešiš dvojne greha, ker nasedeš »senzaciji« in jo še naprej poveš.

Tretja naša domovinska dolžnost v teh dneh pa je, da moramo z vsemi svojimi silami pomagati našemu državnemu vodstvu pri izvrševanju njegovih težkih nalog. Zato nas predsednik naše vlade poziva, naj se naše ljudstvo predvsem ne da zapeljevati po »netočnih, spretno pripravljenih in prenešenih vesteh, ker ni razloga za vznemirjenost«. Komu moremo bolj verjeti, kako je s temi rečmi, ako ne onim, ki nosijo vso težo odgovornosti za red in mir pri nas ter za varovanje naših pravih državnih in nacionalnih interesov? Predsednik vlade, ki pozna naš položaj, odgovarja vsem zaskrbljenim in vznemirjenim odločno in jasno: »Ni razloga za vznemirjenost! In on to svojo premišljeno izjavo tudi utemeljuje z ogorčilom, da vodi naša vlada »priateljsko politiko z vsemi našimi sosedi in si prizadeva, da z vsemi ostane v odnošajih najboljšega sosedstva in priateljstva«. Predsednik vlade pa tudi še posebej zagotavlja, da se bo naša vlada »V tej smeri tudi v bodoče prizadevala in storila vse, kar je v njej niene možnosti«.

Naša dolžnost je sedaj, da tudi sami doprinesemo svoj delež, da bo na znotraj in zunaj vladal mir. Prvi pogoj, da bomo kos tej veliki dolžnosti, je seveda ta, da se po ničemer ne pustimo zapeljati in da ohranimo popolno mirnost. Opravljamo svoje delo normalno kakor vedno in ne pustimo se begati po neuteemeljenih govoricah, ki prihajajo iz tujine ali pa jih med nami trojijo tuji agenti z več ko prozornimi nameni. Pomagajmo raje naši oblasti, da vse te temne sile onemogoči in s tem zagotovi vsem našim državljanom mirno življenje.

Predsednik vlade je opozoril v svojem ukazu še na nekaj velikih domovinskih dolžnosti v teh dneh. Predvsem se ne izseljujmo iz svojih krajev in ne

Macuokovi posveti v Rimu

Japonski zunanji minister je imel včeraj dolga posvetovanja z Mussolinijem in grofom Ciano — Navdušene ovacije rimskega prebivalstva

Rim, 1. apr. n. (Stefani.) Že drugi dan se japonski zunanji minister Jozue Macuoka muči v italijanski prestolnici, kjer je bil sprejet z velikimi manifestacijami. Tudi danes je bil deležen velikih ovacij, kjerkoli se je pojavil na ulicah. Danes je tudi prišel svoje razgovore z italijanskimi državniki.

V spremstvu japonskega veleposlanika in vojnih atašeev se je zjutraj odpeljal iz vile Madame na Kvirinal ter se je vpisal v dvorne knjige. Četa finančnih stražnikov, ki je bila davi na straži pred dvorom, mu je izkazala vojaške časti. Spotoma so mu v spajirjih zbrane množice priredile impozantne manifestacije. Odtam se je Macuoka odpeljal v Pantheon. Znova je bil deležen ovacij med potjo, posebno pa še na trgu okrog Pantheona. Pred vzhodom v Pantheon ga je sprejela skupina častnikov, ki stražijo grobnico. Na groba Emanuela I. in Umberta I. je položil Macuoka dva velika venca. Iz Pantheona se je odpeljal na Beneški trg, kjer se je poklonil pred spomenikom Neznanega junaka in položil nanj velik venec. Tam so ga pričakovali rimski guverner, viceprefekt in drugi dostojanstveniki. Končno se je Macuoka odpeljal še na Campidoglio, kjer ga je pred spomenikom padlih fašistov sprejela čast-

na četa mladih fašistov. V družbi fašističnih prvakov je položil lep venec na spomenik. Na Campidoglio si je ogledal še tako zvani tabularium in sobo Julija Cezarja.

Med manifestacijami množice se je Macuoka ob 11.30 pripeljal na Kvirinal. Kralj ga je sprejel v avdiceni ob 11.40 in ga držal na obedu, ki so se ga udeležili vsi člani dvora ter nekaj članov vlade in drugih dostojanstvenikov.

V popoldanskih urah so se pričeli razgovori z italijanskimi državniki. Najprej je italijanski zunanji minister grof Ciano sprejel japonskega državnika v palači Chigi. Po kratkem razgovoru sta se nato oba odpeljala v Beneški palačo, kjer je Macuoka sprejel ministrski predsednik Mussolini. Razgovor je trajal zelo dolgo in je potekel v najpristnejšem duhu. Zvečer je Ciano priredil japonskemu gostu na čast svečano večerjo.

Macuoka o vprašanju mirovnega posredovanja

Rim, 1. aprila. j. (DNE.) Japonski zunanji minister Macuoka je snoči v Villa Madama sprejel predstavnike italijanske-

ga in inozemskega tiska. Na vprašanje nekoga ameriškega novinarja, ali ima Japonska res v načrtu kako posredovalno akcijo v sedanji vojni, se je Macuoka zelo energično izrazil proti temu, da bi angleški in ameriški tisk tako popolnoma napačno tolmačili svojačasno njegovo osebno spomenico, ki jo je bil naslovil na angleškega zunanjega ministra Edena. Macuoka je pred predstavniki tiska ponovno naglasil z vso odločnostjo, da spomenica, ki jo je naslovil na angleškega zunanjega ministra, ni v prav nikakršni zvezi s sedanjo vojno. Omenjena spomenica se mora smatrati kot popolnoma splošen, abstrakten in povsem teoretičen izraz naznanj, ki jih ima on o problemu svetovnega mira Spomenica se ni tikala nobenega konkretnega problema, kakor so to poskušali in še poskušajo na nekaterih mestih tolmačiti.

Japonska potrebuje železa in bakra

Tokio, 1. aprila. AA. (DNE.) Predsednik urada za načrtno gospodarstvo je naslovil apel na ves japonski narod, naj z vsemi silami podpre napore vlade, da bi si zagotovila potrebne rezerve železa in

bakra. Apel omenja ameriško prepoved izvoza bakra in drugih kovin na Japonsko in poudarja protikupe, ki jih je japonska vlada izdala, da bi s povečanjem proizvodnje postala neodvisna na tem področju. Narodna mobilizacija bo pokazala svoje prve rezultate v začetku prihodnjega leta.

Kulturni stiki med Italijo in Japonsko

Rim, 1. aprila. (Stefani.) O prilik, obiska japonskega zunanjega ministra Macuoke v Italiji pripominjajo v Rimu da se italijansko-japonsko sodelovanje prav tako razvija tudi na kulturnem področju. V Rimu je bilo ustanovljeno združenje prijateljev Japonske, ki prireja predavanja in izhaja mesečnik »Jamoto«. Razen tega Italija sodeluje tudi pri mnogih razstavah na Japonskem. Program širjenja italijanske in italijanske kulture na Japonskem se izvaja z zelo d brimi rezultati. Japonci so na drugi strani ustanovili združenje prijateljev Italije in z zanimanjem spremljajo predavanja in konference, ki jih organizira italijanski kulturni zavod v Tokiu. Podoben zavod bo v kratkem odprt tudi v Kišotu.

Angleži javljajo zasedbo Asmare

Angleške čete so včeraj zasedle glavno mesto italijanske Eritreje — Obnovljeni boji v Libiji — Prodiranje v Abesiniji proti Adis Abebi se nadaljuje

Kairo, 1. apr. s. (Reuter.) Nocoj je bilo uradno objavljeno, da so danes angleške čete zaveze Asmaro, glavno mesto Eritreje.

Asmara je največje mesto italijanskega afriškega imperija. Steje okoli 100.000 prebivalcev, od tega pol Italijanov. Mesto ima mnogo modernih zgradb. Smatrajo, da bo po padcu Asmare kmalu tudi pristanišče Massaua ob Rdečem morju v angleških rokah, s čimer bodo vojne operacije v Eritreji zaključene. Prav tako je verjetno, da bodo sedaj angleške čete še v novi smeri pričele prodirati proti Adis Abebi.

Asmara je tretja italijanska kolonialna prestolnica, ki je bila letos zasedena. Dne 6. februarja je padel Bengazi v Libiji, dne 25. februarja pa Mogadiscio v Italijanski Somaliji.

Kairo, 1. aprila. s. (Reuter.) Poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

Libija: Prednji oddelki naše vojske so v boju s sovražnimi oklopnimi in motoriziranimi četami severno od Marse Brega, na pol poti med el Aghelo in Agedabio.

Eritreja: Kljub močnemu uničenju glavne ceste proti Asmari naše čete nadalje napredujejo. V zadnjih 48 urah je bilo zajetih zopet 800 ujetnikov, med njimi en brigadni general.

Abesinija: Čeravno so tudi tu italijanske čete na umiku močno poškodovale prometne naprave, naše prodiranje po cesti in že-

leznici od Diredausa proti Adis Abebi hitro napreduje.

Kairo, 1. aprila. s. (Reuter.) Angleške čete napredujejo iz Kerena proti Asmari kljub vsem oviram, ki jih skušajo Italijani povzročati na poti. Cesta je močno pokvarjena. Na nekem mestu jo je zasul plaz ter so angleški saperski oddelki 7 ur odstranjevali ovire.

V južni Abesiniji prodirajo belgijske čete iz Gambelle, ki je bila nedavno zasedena, proti vzhodu.

Važno vlogo v operacijah v Abesiniji igra južno-afriško letalstvo, ki je izvedlo izredno obsežne napade na železniško progo med Adis Abebo in Džibutijem. Letalstvo stalno podpira kopno vojsko pri operacijah.

Kairo, 1. aprila. s. (Reuter.) Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

V nedeljo ponoči so angleški bombniki izvedli nov močan napad na trgovske ladje in doko v pristanišču v Tripolisu. Bombardirana so bila tudi sovražna letališča in koncentracije transportnih vozil v Libiji, pri čemer je bila povzročena škoda na letalnih in vozilnih. Ob priliki napada na Agedabio so avstralska lovka letala sestrelila eno nemško lovsko letalo tipa »Messerschmitt«, več italijanskih bombnikov pa poškodovale. V vseh teh operacijah so se vrnila vsa angleška letala z izjemo enega bombnika.

Južnoafriška letala so napadla transpor-

te sovražne vojske kakor tudi postojanke severno od Rudolfovega jezera. Med Adis Abebo in Diredaus je neko južnoafriško lovsko letalo v borbi z italijanskim lovcom tipa CR 42 s 6 salvami italijansko letalo poškodovalo.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 1. aprila. n. (Stefani.) V svojem 298. službenem vojnem poročilu beleži vrhovno poveljstvo italijanske vojske o borbah v Afriki:

V severni Afriki je skupina naših bombnikov, ki so jih spremljali nemški lovci, napadla več sovražnih letalskih oporišč in vojaških naprav. Dve letali na vzhletišču sta bili uničeni. Povzročeni so bili veliki požari. V letalskih spopadih so nemška lovka letala sestrelila eno letalo tipa »Hurricane«.

Angleška letala so napadla Misurato. Nekaj ljudi je bilo ranjenih, škoda je neznatna.

V vzhodni Afriki se na severnem sektorju med Kerenom in Asmaro nadaljujejo hude borbe. Kljub temu, da sovražnik napada z vedno močnejšimi vojaškimi silami in vojnimi sredstvi, se naše čete junosko branijo.

Skupine naših bombnikov so napadle letališče v Džidžigi. V spopadih s sovražnimi lovci je bilo sestreljeno eno letalo tipa »Gloucester«. Druga naša letala so uspešno bombardirala angleške motorizirane oddelke.

General de Gaulle v Kairu

Kairo, 1. apr. s. (Reuter.) Danes popoldne je dospel semkaj vodja svobodnih Francozov general de Gaulle. Na letališču so ga sprejeli general Wavell, poveljnik letalstva maršal Longmore in general Catroux.

Z albanskih bojišč

Rim, 1. aprila. n. (Stefani.) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi v svojem 298. službenem vojnem poročilu:

Na grški fronti so se izjavili sovražni napadi krajevnega značaja na odseku 11. armije.

Skupine naših bombnikov so bombardirale zaloge streliva ter razpršile sovražne čete.

Atene, 1. aprila. AA. (At. ag.) Uradno poročilo glavnega stana grške vojske z dne 31. marca pravi: Po uspešnih krajevnih operacijah smo zavzeli neko močno sovražniško postojanko. Vse sovražniške sile, ki so se nahajale na postojanki, smo obkolili. Ujeli smo 202 vojakov in 6 častnikov ter zaplenili večjo količino vojnega materiala. Naše protiletalsko topništvo je zabilo eno sovražniško letalo. Sovražniško letalstvo je bombardiralo otok Zanthos. Človeških žrtev ni bilo in tudi ne stvarne škode.

Atene, 1. aprila. s. (Reuter.) Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja: Angleški bombniki so izvedli včeraj med drugim uspešno napade na cesto Buzi—Glava pri Tepelenju v Albaniji, kakor tudi na italijanske vojaške oddelke in motorizirane transporte ob cesti. Vsa angleška letala so se vrnila s teh operacijah.

Saradzoglu pride v Atene

Atene, 1. aprila. o. (UP.) V tukajšnjih dobro informiranih političnih krogih napovedujejo, da bo turški zunanji minister Sa-

radzoglu še danes prispel v Atene, kjer se bo takoj pričel posvetovati z grškimi državniki, z angleškim zunanjim ministrom Edenom ter šefom glavnega angleškega generalnega štaba Dillom. Razgovorom prispejajo največji pomen. Odkar sta Grčija in Turčija članici Balkanske zveze, je sedaj nastopil trenutek, da se razčisti vprašanje, kako je z medsebojno pomočjo članic te zveze. Vprašanje je, ali velja za članice zveze še nadalje določba, da si morajo medsebojno pomagati, če kak druga balkanska država napade eno izmed njih, kako naj se ta pomoč izvede in kako naj se razlaga pojem kake druge balkanske države.

Churchillov ekspezo bo v kratkem

London, 1. aprila. AA. (Reuter.) Predsednik vlade Churchill je izjavil v spodnjem domu, da misli podati izjavo o vojnem položaju pred običajnim odmorom parlamenta na velikonočni odmor. Churchill je rekel:

Nameste, da bi v trenutku, ko bo predlagano, naj odide parlament na velikonočni odmor, podal običajno deklaracijo, nameramam izraziti čestitke in hvaležnost spodnjega doma kr. mornarici, vojski in kr. letalstvu za celo vrsto zapovrstnih sijajnih zmag, ki so jih te vrste orožja dosegle v Sredozemskem morju in na Srednjem vzhodu. Predlagajoč sprejem te resolucije, bom izrazil istočasno priložnost, da bom v spodnjem domu podal svojo izjavo o splošnem položaju. Vsi so Churchillove besede z navdušenjem pozdravili.

Izgube trgovinskih mornaric

London, 1. aprila. s. (Reuter.) Admirali-teta objavlja podatke o ladijskih izgubah v tednu do vključno 23. marca. Potopljenih je bilo 10 angleških trgovskih ladij s skupno približno 25.000 tonami, 6 ladij angleških zaveznikov s 27.000 tonami in ena nevtralna ladja s 6800 tonami. Skupne izgube znašajo 17 ladij z 59.141 tonami. Naknadno je ugotovljeno, da so bile v tednu do 16. marca potopljene še tri angleške in ena nevtralna ladja. Skupne izgube v omenjenem tednu so torej znašale 27 ladij s 94.500 tonami.

Stockholm, 1. aprila. AA. (DNE.) Meseca marca se je potopilo pet švedskih ladij s celotno tonažo 24.000 ton. Od septembra 1939. je Norveška izgubila 151 ladij s tonažo 691.347 ton. Dansko trgovinsko brodogoj je izgubilo 38 ladij s 108.793 ton. Finske izgube v času vojne znašajo 30 ladij in 96.955 ton. Od začetka vojne je Švedska izgubila 94 ladij in 333.745 ton.

Politična amnestija na Španskem

Madrid, 1. aprila. AA. (DNE.) Za drugo obletnico zmage nacionalistične revolucije na Španskem je izšla amnestija političnih krivcev, obsojenih, ker so nasprotovali sedanji vladavini. Izpuščili bodo vse osebe, obsojene na ječo do 12 let. Pomiloščenci pa ne bodo smele več stanovati v kraju, kjer so izvršili dejanje, zaradi katerega so jih obsojili. Nastaniti se bodo morali najmanj 250 km daleč od svojega prejšnjega bivališča. Amnestija bo osvobodila 35.000 do 40.000 krivcev.

Nemiri v Siriji

London, 1. aprila. j. (Ass. Press.) Iz Sirije se zmerom prihajajo vesti o velikih nemirih v vseh večjih mestih, kakor tudi na podeželju. Patrulje tankov za silo vzdržujejo red in disciplino na točkah, ki so prvenstvene važnosti za vzdrževanje prometnih poti ter brzotajnih in telefonskih prog. Demonstracije domačinov zavzemajo zmerom večji obseg in se morajo varnostni organi zatekati k najradikalnejšim protikupepm.

zpuščajmo svojih domov, »ker za to ni razloga, utegnili pa bi imeti tudi škodljive posledice«. Znani so primeri iz te vojne, kakšne nesreče je zakrivilo nedisciplinirano prebivalstvo. Poleg državnih in narodnih koristi nam tudi pri izvrševanju te dolžnosti morajo pomagati vse dosedanje izkušnje.

Dandanes so razmere take, da velja tudi za države, ki niso v vojni, vrhovno načelo: vsakdo je dolžan, da stori za svojo domovino vse, kar znore in zna. Vsa ta duhovna pripravljenost, ki je nam prav tako potrebna kakor vsakemu drugemu narodu na svetu, najsi je

v vojni ali ne, pa nikakor ne pomeni, da so kaki posebni razlogi za vznemirjenost in razburjenost. Nesprotno, čim bolj bomo duhovno pripravljeni, tem manjše so za nas nevarnosti, saj pozna danes že ves svet našo odločno voljo, da hočemo živeti v miru z vsemi, zlasti pa z našimi sosedi. Prav tako pa seveda ves svet pozna tudi našo odločno voljo, da bomo branili, kar je naše. Zato bodi odslej jutranji pozdrav vsakega našega rojaka, ki hoče delati in živeti v miru in svobodi: »Vse za svobodo, neodvisnost in nedotakljivost naše domovine!«

Nove podrobnosti o bitki v Jonskem morju

Kako je prišlo do spopada in koliko vojnih ladij je bilo obojestransko udeleženih v boju

London, 1. aprila. s. (Reuter) O pomorski bitki pretekli petek v Sredozemlju poročajo naslednje nove podrobnosti:

Ko se je bitka pričela, so se nahajale angleške vojne ladje 240 km zapadno od Krete. Na angleški strani so posegle v boj oklopnice »Warspite«, »Walian« in »Barham«, matična ladja za letala »Formidable«, 4 križarke, med njimi »Orion« in »Ajax«, kakor tudi več rušilcev. Vrhovni poveljnik, admiral Cunningham, se je nahajal na oklopnici »Warspite«. Na italijanski strani so bile v boju prav tako tri oklopnice, in sicer ena razreda »Littorio« in dve manjši razreda »Cavour«. Poleg tega so Italijani razpolagali z 11 križarkami in 14 rušilci.

Prva opazila italijanske vojne ladje angleška izvidniška letala na rednih patrolnih poletih v četrtek popoldne. Admiral Cunningham, ki so mu letala javila, je sklepal, da hoče italijansko vojno brodovje napasti konvoje angleških ladij na poti med Egiptom in Grčijo. Zato je takoj odredil, da naj angleško vojno brodovje odpluje iz Aleksandrije, kjer se je tedaj nahajalo. Do prvega spopada je prišlo v petek ob 9. zjutraj, in sicer so angleške križarke, ki so plule same, naletele na italijanske križarke. Med tem se je glavno angleško brodovje blizu s polno hitrostjo južno od Krete. Istega dne ob 11.30 popoldne so letala angleške vojne mornarice z matične ladje »Formidable« s torpedi napadle italijansko oklopnico tipa »Littorio«. Napad je bil večkrat ponovljen in ob 16. je prispelo poročilo, da je italijanska oklopnica močno zmanjšala hitrost ter da se umika. Ob 22.10 je bila naj-

preje zadeta italijanska križarka »Polara«, ki se je takoj ustavila. Med tem sta se približali tudi križarki »Zara« in »Fiume«, ki so ju napadle angleške oklopnice iz daljave samo 4000 m, kar je izredno malo za pomorske bitke. Poškodovane italijanske križarke sta potopila s torpedi rušilca »Stuart« in »Hawack«. Angleški rušilci so skušali najti tudi poškodovano oklopnico razreda »Littorio«, da bi jo potopili s torpedi, pa je niso našli. Tudi drugi dan niso angleška izvidniška letala mogla najti italijanske oklopnice ter smatrajo, da se je najbrž potopila.

Rešeni nemški mornarji

Atene, 1. aprila. j. (Reuter) Med preživetimi člani posadke italijanskih križark, ki so bile potopljene v pomorski bitki pri Kreti, se nahajajo tudi 35 nemških častnikov, podčastnikov in mornariških topničarjev.

Usoda križarke »Bande Nere«

Rim, 1. aprila. AA. (Stefani) Italijansko mornariško ministrstvo zanika vesti, da bi se bila lahka križarka »Bande Nere« potopila.

Aleksandrija, 1. aprila. AA. (Reuter) Admiral Cunningham, poveljnik britanskega sredozemskega brodovja, je v svoji izjavi o italijanskih izgubah dejal: Italijanski ladjeve je izgubilo doslej dve tretjini svojih oklopnice, več ko polovico križark, oboroženih s topovi kalibra 203 mm, četrtino križark s topovi kalibra 183 mm in 20 do 30 odstotkov rušilcev in podmornic.

General Allan Brooke o možnosti vdora v Anglijo

Vrhovni poveljnik angleških domobrancev izjavlja, da Nemčija nikakor še ni opustila načrta vdora na angleško otočje

London, 1. aprila. j. (Reuter). Poveljnik angleških domobrancev, general Allan Brooke, je imel danes pred častniki vrhovnega poveljstva kanadskih čet v Angliji govor, v katerem je izrazil svoje prepričanje, da še ni minila nevarnost nemškega vdora na angleško otočje. Glede načina, kako bodo Nemci morda poizkušali vdor, je sir Allan Brooke pripomnil, da vdor prav gotovo ne bo izvršen samo s četami pehote, marveč bodo v veliki meri sodelovali tudi vsakovrstni bojni stroji, in prvi vrsti vse vrste modernih oklopnih vozil. Proti bojnim strojem pa je samo ena uspešna obramba, namreč ta, da se vrže proti njim nasprotna oklopna motorizirana armada enake sile. Anglija bo motorizirano oklopno armado zdaj v polnem obsegu razvijala. Položaj postaja zaradi tega za Anglijo od dneva do dneva ugodnejši, zlasti še, odkar dobiva oklopna vozila vseh vrst tudi že preko Oceana iz Zedinjenih držav in od drugega. Končno je sir Allan Brooke izjavil, da ne verjame, da bi bila Nemčija opustila načrt vdora v Anglijo, ki je bil pripravljen za leto 1940. Gotovo Nemčija lani za vdor ni bila tako dobro pripravljena, kakor utegne biti pripravljena zdaj. Ako pride do napada, bo gotovo izvršen s četami, ki bodo hkrati pritiskale z morja in iz zraka.

Bremen in Emden

London, 1. aprila. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja: Ladjedelnice v Bremen in industrijsko središče v Emdenu so bili glavni cilji napadov angleških bombnikov preteklo noč. Pri napadu na Emden so bile uporabljene eksplozivne bombe novega tipa, ki imajo posebno koncentrirano rušilno silo. Rezultat je bilo zelo velik. Sredi požarov so ruševine zadetih objektov letelo daleč v zrak.

Dругod v severozapadni Nemčiji, so bili izvedeni posamični napadi na Bremerhaven in Oldenburg. Manjše skupine angleških bombnikov so napadle bencinske zaloge v Rotterdamu, kakor tudi dve letališči in druge objekte v bližini.

Eno angleško letalo pogrešajo z vseh teh operacij.

Včeraj podnevi je letalo bombniškega poveljstva, tipa Blenheim potopilo pri Le Havru dve sovražni bencinski ladji. Ob Frizijskih otokih je bil napaden neki nemški rušilec. Dve bombi sta pogodili ladjo, ki se je ustavila in močno nagnila.

V nizkem poletu so bile z bombami in strojnimi ognjem napadene postojanke topništva in nemške čete na paradi na holandskih otokih Terschelling in Ameland. Med vojaki so bile povzročene hude žrtve.

Neka sovražna preskrbovalna ladja, ki je plula v Severnem morju v konvoju, spremljana od svojih ladij in lovskih letal, je bila direktno zadeta od bombe.

Dve angleški letali pogrešajo s teh operacij, izvedenih včeraj podnevi.

London, 1. aprila. j. (Reuter). Informacijska služba letalskega ministrstva pravi o nočnem napadu angleških bombnikov na Bremen in Emden, da sta bila oba napada zelo velikega obsega ter da so bile na razne važne objekte vržene najtežje rušilne bombe, ki so eksplodirale s strahovitim treskom ter velikanskim rušilnim učinkom. Neki pilot, ki se je udeležil napada na Emden, pravi, da so »hiše dobesedno frčale po zraku«. Angleški bombniki so na Emden metali bombe tako težkih kalibrov, kakor še pri nobenem dosedanjem napadu.

Spet obsežni napadi na angleška mesta

London, 1. aprila. j. (Un Press). Nemški letalski napadi na Anglijo so bili preteklo noč spet znatno večjega obsega, kakor v zadnjih dneh in so bili prvenstveno usmerjeni proti vzhodni angleški obali. V zgodnjih večernih urah so skupine nemških bombnikov napadle Hull in Yorkmouth. Oba napada sta bila sicer kratka, toda precej ostra in je bila povzročena precejšnja gmožna škoda na zasebnih in tr-

Še nekaj vdanostnih in pozdravnih izjav

Predsedstvo osrednjega odbora Jadranske straže v Splitu je poslalo Nj. Vel. kralju naslednji telegram: »Jadranska straža, kateri je Vaše Veličanstvo vzhujeni pokrovitelj, prosi v zgodovinskem času, ko ste prevzeli v svoje roke krmilo države, Boga Vsemogočnega, da okrepi prestol, ki ste ga pogumno zasedli, in ohrani državno zajedneco Srbov, Hrvatov in Slovencev in v njej banovino Hrvatsko. To zajednico vodi v viharjih časih zgodovine čvrsta in pogumna desnica Vašega Veličanstva — Predsednik dr. Ivo Tartaglia.«

Zveza lovskih društev je brzojavila: »Osrednja zveza lovskih društev navdušeno pozdravlja Vaše Veličanstvo, svojega visokega zaščitnika, ko prevzimate kraljevske oblasti, ter iskreno želi, naj bo Vaše vladanje nadaljevanje tradicij s slavov ovcenast dinastije Karadjordjevičev. Živelo Vaše Veličanstvo! Živelo kraljevski dom! — Predsednik dr. Vasilije Jovanović.«

Zveza bančnih zavarovalnih, trgovskih in industrijskih nameštencev v Ljubljani je poslala naslednjo vdanostno izjavo: »Maršalatu dvora Njeg. Veličanstva kralja Petra II. Beograd — Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih nameštencev Slovenije v Ljubljani pozdravlja kraljevski nastop Veličanstva ter zagotavlja neomejeno in neomajno zvestobo svojemu kralju in očetavi — Ciril Golmajer, predsednik.«

Samouprava in uprava bolniške blagajne Trsovskega bolniškega podpornega društva v Ljubljani je poslala banu dravske banovine sledeči dopis: »Samouprava in uprava Bolniške blagajne Trsovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani Vas prosita, da blagovolite ob veliki namerjeni zvezi vdanosti, ko je preveč vladarske pošte Nj. Vel. kralji Peter II. tolmaiti na najvišjem mestu izraze njune globoke vdanosti in neomajne zvestobe svojemu kralju in domovini.«

Družba sv. Vincencija Pavelskega v Ljubljani je poslala g. banu dravske banovine dopis sledeč vsebine: »Upravni svet Družbe sv. Vincencija Pavelskega je imel dne 27. marca sejo. Predsednik univ. prof. dr. Leonid Pitamic je v slovesnem nagovoru v imenu vseh včlanjenih konferenc poudaril zgodovinsko pomembnost trenotek. Njegovo Veličanstvo kralji Peter II. je pravkar vzel vladno kraljevine Jugoslavije v svoje roke. Prosimo »vsemogočnega Boga, naj podari Njegovemu Veličanstvu vso moč in blagoslov, da bo vodil našo domovino v srečno bodočnost. Prosimo, gospod ban, da blagovolite izjavo z zagotovilom iskrene vdanosti in neomajne zvestobe sporočiti na najvišje mesto.«

O priliki prevzema kraljevske oblasti po Nj. Vel. kralju Petru II. je ban dr. Natlačen sprejel poleg drugih še sledeči brzojavki:

»Ob nastopu našega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. Vam zveza organizacij mestnih uslužbenecv v Ljubljani pošilja izraze spoštovanja in polnega zaupanja.«

»Nj. Vel. kralju Petru II. izražamo svojo vdanost in zvestobo in želimo naj bi bilo njegovo vladanje našemu narodu v blagoslov in srečo. Umetniški klub v Mariboru.«

Dogodki na Koroškem

Na Dunaju na Visoki šoli za svetovno trgovino je promoviral za doktorja trgovinskih ved g. Vinko Zwitner, urednik »Koroškega Slovence« in tajnik Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Iskreno čestitamo!

V Skočdolu se je smrtno onesrečila Vaznikova mati Ana Oraž. Pri številnih se ji je naenkrat vnela obleka in je dobila tako hude oklepine, da jim je dve uri po nesreči kljub zdravniški pomoči podlegla.

Družina Marka in Marije Miškulnik v St. Ilju nad Dravo je zadela hudo nesrečo. Ko se je mlada mati mudila zdoma po opravkih, je najstarejši sinček pazil na svojega brata. Toda ko ga je za trenutek pustil samega, je dveletni otrok padel v polno banjo vode in v njej utonil. Ko se je mati vrnila domov, je našla svojega najmlajšega mrtvega. Vsi poskusji rešitve z umetnim dihanjem so ostali zaman.

Kakor poročajo iz Borovca, so tam začeli graditi večje število družinskih hišic. Namenjene so deloma za domačine, deloma pa za izseljenice iz Kanalske doline, ki so prišli v Nemčijo.

»Koroški Slovence« je prinesel sledeči poziv Slovenske prosvetne zveze: »V zadnjem času je državna varnostna policija prišla v pliberskem okraju večje število Slovencev, ki so trenutno v preiskavi. Slovenska prosvetna zveza ponovno opozarja na odredbe glede poslušanja inozemskih radijskih postaj in na odredbo o družabnem občevarjanju s poljskimi ujetniki. Poslušanje tujih radijskih postaj — vseh brez izjeme — je pod strogimi kaznimi prepovedano. Enako je prepovedano družabno občevarjanje s poljskimi ujetniki, katerih država je bila v vojni sovražnost z Veliko Nemčijo.

S 1. aprilom stopijo v blivši Avstriji v veljavo nove določbe o nastanitvi inozemskih delavcev. Po tej odredbi ne potrebuje samo podjetnik dovoljenja za zaposlitev, temveč tudi delavec sam. Te določbe se tičejo vseh nad 15 let starih inozemskih delavcev in nastavljenecv. Zaposlitveno dovoljenje se lahko izda za največ 12 mesecev. Če inozemski delavec zapusti svoje mesto, se njegovo zaposlitveno dovoljenje samo po sebi razveljavi. Predlog za zaposlitev je treba staviti pri delovnem uradu okraja, kjer podjetnik biva. Inozemski delavec lahko dobi dovoljenje samo za tisto mesto, za katero je podjetnik preskrbel zaposlitveno dovoljenje. Predsednik delovnega delovnega urada nadaljnjo zaposlitev inozemskega delavca iz važnih razlogov vsak čas lahko prepove.

Tragedija na vasi

Varaždin, 1. aprila. o. V Poljah pri Vraždinu se je v pretekli noči zgodila ljubavna tragedija. 20 let stara vaška lepota Katica Leskova in 21-letni kmečki fant Milan Drbodolc sta si vzela življenje. Njuni starši jima kljub ponovnim prošnjam niso hoteli dovoliti, da bi se vzela.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Posvetovanja v Zagrebu

Inž. Košutić se je ponoči vrnil v Beograd

Zagreb, 1. aprila. o. Davi se je podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić vrnil v Zagreb iz Beograda, kjer se je včeraj razgovarjal s predsednikom vlade generalom Simovićem, hrvatskimi ministri, ki so bili ta čas v prestolnici, zunanjim ministrom dr. Ninčevićem, notranjim ministrom dr. Srdjanom Budisavljevićem in ministrom za gradnje dr. Kulovcem. Z istim vlakom sta se pripeljala v Zagreb finančni minister dr. Juraj Šutej in minister brez portfelja dr. Bariša Smoljan. Trgovinski minister dr. Andres se mudi v Zagrebu.

Kmalu po 8. uri se je inž. Košutić oglasil pri predsedniku dr. Mačku. Pri njem je bil prav ta čas tudi tajnik stranke dr. Krnjević. Kmalu so se vsi skupaj odpravili na bansko upravo, kamor sta prišla tudi ministri dr. Andres in dr. Smoljan. Pri banu dr. Šubašiću se je pričela konferenca, ki je trajala do 12.30. Kasno popoldne se je nadaljevala. Nocoj malo pred 20. uro so se posvetovanja zaključila. Predsednik dr. Maček je po dovršenih posvetovanjih novinarjem izjavil, da odpušča ministra dr. Šutej in dr. Smoljan ter podpredsednik inž. Košutić nocoj v Beograd.

Novi bani

Beograd, 1. aprila. p. S kraljevim ukazom so na predlog predsednika ministrskega sveta imenovani:

za bana dunavske banovine dr. Milorad Vlaskić, doslej pomočnik notranjega ministra;

za bana moravske banovine Božidar Krstić, doslej ban zetske banovine;

za bana vrbaske banovine dr. Nikola Stojanović.

Hull o zaplembi osnih trgovinskih ladij

»Pomoč Angliji mora biti tolikšna, kakor jo USA zmorejo, ne da bi šle same v vojno«

Washington, 1. aprila. j. (Ass. Press) Na včerajšnji tiskovni konferenci je vadal poglavito zanimanje za motive, ki so napotili ameriško vlado, da je odredila »zaplembo« italijanskih in nemških trgovinskih ladij v raznih ameriških lukah. Predstavniki ameriškega in tujea tiska so v tej zvezi zastavili nekaj vprašanj zunanjemu ministru Hullu. Na vprašanje, ali se mora zaplemba trgovinskih ladij državi državi osi smatrati kot korak ki utegne privedi Zedinjene države bliže vojni, je zunanji minister Hull odgovoril indirektno. Naglasil je, da se politika Zedinjenih držav, katere osnova je pomoč Veliki Britaniji, dosledno drži formule, da mora biti pomoč Angliji tolikšna, kakor jo Zedinjene države vobče zmorejo toda hkrati tudi taka, da Zedinjenih držav ne tira v vojno. Te formule se Zedinjene države v svoji politiki drže z vso doslednostjo.

Zaporno povelje za posadke zastraženih ladij

Washington, 1. aprila. j. (Ass. Press). Danes so bila izdana uradna zaporna povelja za 100 nemških in 775 italijanskih mornarjev z 69 tovrstnih ladij, ki so bile iz varnostnih razlogov zasežene. Zaporna povelja so bila utemeljena s tem, da so se nemški in italijanski mornarji pregrešili zoper zakon o preseljevanju tujcev v Zedinjene države. Ta zakon določa, da se smejo mornarji s tujih trgovinskih ladij zadrževati najdalje 60 dni v lukah Zedinjenih držav, ako nimajo izrecnega dovoljenja za stalno naseljevo. Ker so prizadeji mornarji zakonito dolžni 60 dnevi rok prekorati, bo proti njim uvedeno kazensko postopanje.

Zaporna povelja niso bila izdana proti mornariem z zaseženih danskih trgovinskih parnikov. Kakor izjavlja dansko poslanstvo v Washingtonu, danski poslanik tudi ne bo protestiral proti zaseženju danskih trgovinskih parnikov, ker je ameriška vlada storila ta ukrepi, imajoč pred očmi tudi interes zaveznikov Velike Britanije.

Nemci zaigajo svoje ladje

New York, 1. aprila. (Ass. Press.) V pristanišču Callao v državi Peru so nemški mornarji zažgali ladjo »Leipzig« in »Moncerati«, ki sta hoteli s tovorom bombaža odpluti iz pristanišča, pa so jim peruanske oblasti preprečile odhod.

V Caracasu v Venezueli so nemški mornarji zažgali štiri nemške trgovske ladje. Oblasti so posadke internirale.

Koliko ladij je bilo zaseženih

New York, 1. aprila. j. (Ass. Press) Podatki o zaseženih italijanskih in nemških trgovinskih ladijah se večinoma ne navajajo točno. In zlasti v Evropi krožijo pretirane številke o skupni tonazi, ki je zdaj pod varstvom ameriške mornariške straže. V celoti so bile ameriške straže postavljene na brodogradje, ki predstavlja skupno tonazo 178.030 ton. Sestavljalo se naj bi iz 120 ladij, ki so bile postavljene na zaseženju še nekaterih nadaljnjih trgovinskih ladij po ameriških lukah.

Tudi francoske ladje pod kontrolo

New York, 1. aprila. s. (Reuter.) Vse francoske ladje v ameriških lukah, 17 po številu, so že 24 ur pod strogo kontrolo. Pričakujejo, da bodo te ladje morda kmalu zasežene. Dvema francoskima ladjama je bilo dovoljeno, da sta odpluli v Tampico, oziroma na Martinique, toda s pogojem, da se vrneta v New York.

Nemško-italijanski protest v Washingtonu

Washington, 1. aprila. j. (Stefani). Veleposlanika Italije in Nemčije sta sinoči v zunanjem ministrstvu Zedinjenih držav službeno protestirala proti zaplembi italijanskih in nemških trgovinskih ladij ter proti interniranju ladijskih posadk. Itali-

Dosedanji ban moravske banovine Jancije Krasojević je upokojen, dosedanj ban dunavske banovine dr. Branko Kijurina pa je postavljen na razpoloženje.

Najvišje priznanje kraljevi gardi

Beograd, 1. aprila. p. Današnji službeni »Vojni list« objavlja naslednji ukaz:

»Mi, Peter II. po milosti božji in volji naroda, kralj Jugoslavije, izrekamo v znak priznanja za izredne zasluge, ki si jih je pridobila moja garda za domovino v noči med 26. in 27. marcem t. l., pohvalo za njeno delo ter ji izrekamo polno priznanje. — Peter II. s. r. — Predsednik ministrskega sveta armijski general Dušan T. Simović, s. r.«

Napredovanja oficirjev

Beograd, 1. aprila. p. Današnji »Vojni list« objavlja daljši ukaz o napredovanjih višjih in nižjih oficirjev. Napredovala sta med drugimi v čin armijskega generala dosedanj divizijski general Dimitrije Živković, v čin divizijskega generala pa generalstabi brigadni general Uroš Pešanova. Upokojen je pešaški brigadni general Ivan Nenadović.

Pešaški major Zivan Knežević je s posebnim kraljevim ukazom preveden v generalstabo stroko.

Uradni prostori ministra Jovanovića in Banjanina

Beograd, 1. aprila. p. Kabinet podpredsednika vlade Slobodana Jovanovića je v predsedstvu vlade, kabinet ministra brez portfelja Jovana Banjanina pa v prostorih Narodne skupščine.

Rooseveltov povratak v Washington

Washington, 1. aprila. s. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je imel danes daljši telefonski razgovor s podtajnikom za zunanje zadeve Wellesom. Pozneje je sklical Roosevelt konferenco vodilnih osebnosti kongresa. Vsa ta posvetovanja so bila v zvezi s položajem na Balkanu.

Washington, 1. aprila. AA. (Havas.) Predsednik Roosevelt je končal svoje križanje ob obali Floride in se z vlakom odpravil v Washington. Včeraj si je Roosevelt ogledal utrbo Jackson v bližini Kolumbije v južni Karolini, kjer šteje garnizija 32.000 mož. Nadzirale je tudi garnizija 40.000 mož v Lafleisku v severni Karolini.

Bolgarski obisk v Budimpešti

Budimpešta, 1. aprila. AA. (MTI) Bolgarski kmetijski minister Kučev je prispel jutraj v Budimpešto, kjer bo obiskal kmetijsko razstavo. Na postaji so ga sprejeli in pozdravili madžarski kmetijski minister baron Banffy, višji uradni kmetijskega ministrstva, bolgarski poslanik in osebje bolgarskega poslanstva v Budimpešti.

Potrošnja mesa na švedskem omejena

Stockholm, 1. aprila. AA. (DNB) Od danes bo na vsem švedskem omejena potrošnja vseh vrst mesa in mesnih izdelkov. V bodoče se bo govedo in drobnica mogla klati samo s posebnim dovoljenjem. Zasebniki bodo smeli porabiti na teden samo 500 gr. mesa.

Iz državne službe

Beograd, 1. aprila. p. Premješčen je za višjega veterinarskega pristava k banski upravi v Skoplju Lenart Maslić, doslej višji veterinarski pristav pri sreskem načelstvu v Pčinu.

Imenovan je za rednega profesorja splošne zgodovine na filozofski fakulteti v Skoplju dr. Gregor Cremonšnik, doslej izredni profesor.

Beograd, 1. aprila. p. Na predlog ministra za prosveto je bil svoj čas imenovan za upravitelja mešanske šole v 6. pol. skupini v Slovenjem Gradcu bivši narodni poslanec Ivan Theuerschuh. Sedaj je bil z novim ukazom imenovan za učitelja iste mešanske šole.

Roparski umor v Zagrebu

Zagreb, 1. aprila. a. Trgovec s sadjem Franjo Letoni je doživel danes hudo nesrečo. Ko se je vrnil iz svoje trgovine domov na koleso, je našel odprta vrata in v predstbi na tleh umorjeno svojo ženo Rozalijo. Imela je roke zvezane na hrbtnu, usta pa zamašena. Pod silnim vtisom stranskega dejanja je sicer še obvestil policijo, ki je takoj uvedla preiskavo, bil pa je tak presunjen in zmeden, da od njega ni bilo mogoče izvedeti niti to, ali je bilo stanovanje tudi oropano.

Odpovedano predavanje

Za danes napovedano predavanje univ. docenta g. dr. Vladimira Murika, ki bi moralo biti v društvu »Pravnika«, je odpovedano in se ne bo vršilo, ker je predavatelj zadržan.

Naši kraji in ljudje

Potop parnika „Boke“

Mladi častnik Dušan Georgijević iz Novega Sada pripoveduje o strašnih doživljajih posadke

V kratkem času, kar traja vojna, so utrpele mnogo žrtev in gmatne škode tudi nevalne države. Samo lani je bilo potopljeno na šotine nevalnih ladij, pri čemer je bilo tudi mnogo človeških žrtev. V tej žalostni bilanci ima svoj delež tudi naša trgovska mornarica s 11 največjimi trgovskimi ladjami s skupno tonažo 80.380 registrskih ton. Samo legendarni sposobnosti naših mornarjev se mora pripisati, da pri teh težkih preizkušnjah ni bilo še več človeških žrtev.

Skozi Zagreb je v zadnjem času potovalo mnogo naših mornarjev, ki so doživeli brodolome. O usodi potopljene parnika „Labuda“ in njegovi posadki smo že poročali. Še bolj grozljive doživljaje so imeli člani posadke parnika „Boke“. Ladja ima 8500 ton nosilnosti in je plula iz Anglije s tovarom premoga v Južno Afriko. Ne daleč od irske obale je bila „Boke“ potopljena od neznane podmornice. Plula je v konvoju s 19 drugimi ladjami. Imela je panamsko zastavo, kamor jo je prešla Zetska plovdba. Od 34 članov posadke se jih je smrtno ponesrečilo 8, od teh dva naša rojaka in sicer poveljnik parnika Albert Malik iz Boke Kotorske in prvi sobar Ante Veršić iz okolice Sušaka.

Med rešenimi brodolomci z Boke je tudi prvi častnik 25-letni Dušan Georgijević iz Novega Sada. Na „Boke“ je služboval 3 leta vse do nesreče 20. septembra. Po odisejdi, ki jo je doživel po katastrofi „Boke“, je končno srečno prispel v Zagreb in povedal mnoge zanimivosti, ki jih je doživel na „Boke“.

»Meseca avgusta lani smo vkrcavali tovor neke v Južnem morju za Anglijo. Na parniku je bilo vse pripravljeno za daljše potovanje. Živeža smo imeli za 3 mesece. Ko smo izpluli iz luke, smo bili nasmejanji obrazov. Toda čim bolj smo se oddaljevali od obale, tem bolj se nas je polasčala skrb. Na parniku je bilo vse pripravljeno za primer kakšne nesreče.

Dnevi so hitro minevali in smo pluli po severnem Atlantiku v konvoju približno 40 ladij, ki so nas spremljali rušilci. Kakih 600 milj severozapadno od škotske obale smo opazili dolge konvoje iz nasprotni strani. To je bil znak, da se nahajamo nekeje v bližini Velike Britanije. Neka jutra smo opazili, da je nekaj ladij zaostalo precej daleč za nami. Trenutek za tem je bila ena od njih torpedirana. V pol ure se je ladja potopila. Posadka se je rešila na neko angleško ladjo istega dne se je konvoj razdelil in mi smo z okoli 30 parniki nadaljevali pot na Severno morje, medtem ko so ostale ladje odplule v zapadne angleške luke. Na nadaljnjem potu so nas stalno spremljala letala, ki so pregledovala morje, da bi nam omogočila varno plovbo pred podmornicami in minami.

Dva dni nato smo pripluli v neko škotsko luko. Formiral se je nov konvoj in nadaljevali smo pot v London. Istega večera okoli 10. so se pojavile prvi nemške letala, toda niso nas evirala. Protiletalska baterija je sestrelila dve letali. V plamenih sta se zrušili na obalo. Naslednjega dne popoldne je priletelo veliko trimotorno letalo prav nad nas in trenutno nato so padle 150 do 200 m od nas bombe s strahovitimi detonacijami. Parnik se je močno stresel in kurjači so popadali po tleh, takoj nato pa prišli na palubo, da vidijo, kaj se je zgodilo. Rušilec in obalne ladje niso imele niti časa da bi streljali na letalo, ki je v višini 2000m naglo spremenilo smer in izginilo. Prišla je zadnja noč pred prihodom v luko. Slišali smo brneje letalskih motorjev, toda na srečo nas letalci niso opazili, 5 do 6 milj od ustja Temze smo opazili nek konvoj, ki je iz Dovera plul v London. Tedaj sem bil na poveljniškem mostu in prvič videl »štuko« v napadu. Kakor jastrebi so se spustili trije drug za drugim in z bombami obsuli nek parnik in ga potopili. Nekaj trenutkov za tem so »Hurricane« sestrelili eno nemško letalo, ostala pa pregnali.

Končno smo po težkem in napornem potovanju srečno pripluli v London. Ponoči smo bili, da smo pripeljali parnik v luko nepoškodovan, čeprav je bil večkrat napaden. Tudi v Londonu je doživela »Boke« napad. O tem pripoveduje Georgijević takole: Neke sobote sem bil na parniku v službi. Zvečer je bil letalski napad na London. Sirene so dale znak. Okoli 1. ure ponoči sem slišal top udarec, potem pa je začelo padati na parnik nekaj kakor bombe. Sedem zažigalnih bomb je padlo na »Boko«. Posadka s kapetanom Malikom je v kratkem času udušila požar. Ostanke bomb so spravili za spomin Nato pa je padla zažigalna bomba v skladišče. Ogenj se je hitro širil in razsvetlil parnik kakor podnevi. Prihiti so gasilci in z neverjetno spretnostjo pogasili požar. Bili smo naravnost zaprepaščeni nad njihovim junakiškim delom, čeprav so letala naprej in naprej letala nad nami in metala bombe.

Po nekaj dnevih, ko smo tovor izpraznili, smo se pripravili na pot. Na parniku smo napeljali protimagnetski kabel, ki služi za obrambo pred magnetskimi minami, ki so jih prav tedaj Nemci sejali po Severnem morju. Zapustili smo luko z novo mednarodno posadko. Bilo nas je 34. 12 naših, ostali pa so bili Grki, Belgijci, Španci, Portuglci, Rumuni, Filipinci in Argentinci. Pri izhodu iz Severnega morja so nas neke noči napadli borbeni čolni, ki so potopili nekaj parnikov. Pluli smo v velikem konvoju in so zato čolni imeli pri napadu uspeh. Nekaj parnikov se je hitro potopilo, na horizontu pa se je risal v plamenih nek večji parnik. Letala so še nekaj časa letala nad nami, dokler jih streljanje iz topov, s katerimi se bile vse ladje oborožene, ni pregnalo. Čez pol ure smo spet mirno pluli naprej. Prišli smo v Bristolski kanal, kjer smo vkrcavali tovor.

Na svoje zadnje potovanje je šla »Boke« iz Barry-Docka s tovarom premoga v Sierra Leone na zlati afriški obali 17. septembra je v konvoju 19 ladij v spremstvu 3 rušilcev odplula na daljino pot. 20. septembra, nekaj po 8. ur zvečer pa je parnik in z njim vsa posadka doživela najstrašnejše trenutke. Georgijević pripoveduje. Bilo je vetrovno in nemirno morje. Mrak se je počasi spuščal. »Boke« je mirno plula v konvoju ki so ga varčevali rušilci. Sedel sem v kabini pri radioparatu in poslušal godbo. Naenkrat je parnik pretresel močan udarec in takoj nato je sledila zametka eksplozija. Vse v kabini je popadalo po tleh. Ura je kazala 20.23. Takoj sem vzel plašč in rešilni pas ter stekel proti palubi. Vse svoje stvari sem pustil v kabini. Na palubi je bila zbrana vsa posadka pri dveh reševalnih čolnih. Morje je bilo tedaj zelo razburkano. Valovi so se neusmiljeno zaganjali v parnik, ki je plul še naprej, ker strojev ni bilo mogoče ustaviti. Torpedo je zadel v desni bok parnika. Zaradi eksplozije so se razkrali stropi skladišča, tako da je voda začela vdirati na palubo. Popokale so parne cevi pomožnih strojev in cevi amonijaka ter napolnile strojni prostor s paro in amonijakom. Pri tem je bil težko ranjen po obrazu strojnik Vukasović, ki je komaj prišel na palubo.

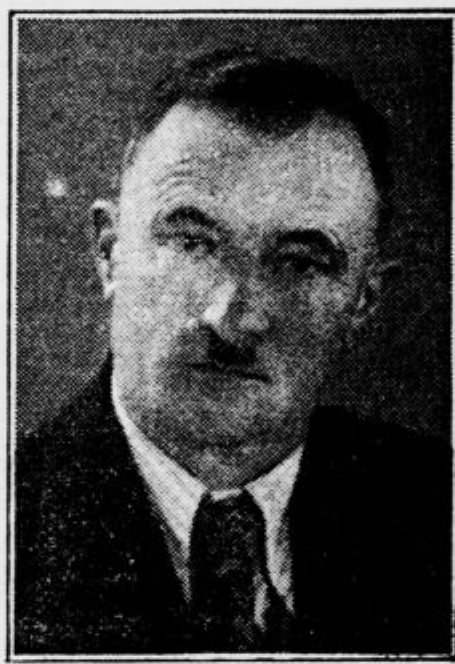
Ko se je poveljnik parnika Albert Malik preprčal, da so zbrani vsi člani posadke, je ukazal, da naj ladjo zapuste. Prišlo se je dramatično reševanje. Posadka je šla v reševalne čolne, poveljnik je bil zadnji. Ko je stopal v čoln, sem ga opozoril, naj vzame reševalni pas. Rekel je, da ga ne potrebuje. Čolna smo spustili v vodo. Na palubi sem ostal jaz in neki španski mornar. Levi čoln se je lahko oddaljil od parnika, desnega pa so zajeli valovi in udarili z njim nekajkrat z vso silo ob parnik. Pri tem so se zapletle vrvi, tako da je čoln visel med palubo in morjem. Skočil sem v kuhinjo, vzel sekirko in presekal vrve. Ko sem se nagnil čez palubo, sem videl v čolnu veliko paniko. Obvisel je namreč še na eni vrvi in valovi so ga z vso silo zaganjali ob parnik.

Mornarji v čolnu so bili v smrtnem strahu. Borili so se za golo življenje. Zaklical sem jim, naj poskačejo na palubo in se rešijo v levi čoln. Četverici se je posrečilo priti na palubo medtem pa so valovi neprestano udarjali desni čoln ob ladjo, vrvi se je pretrgala in je čoln zaneslo do luknje, ki jo je naredil torpedo. Spustil sem se v levi čoln, zaveslali smo okoli ladje in rešili 4 mornarje, ki so plavali v morju Eden od teh, Rumun Costa je pozneje za ranami, ki jih je dobil, umrl. S parnika smo rešili še tri mornarje. Iz desnega reševalnega čolna pa še zadnjega živčnega človeka, ki je imel zlomljeno roko v ramenu in zlomljeno nogo. V čolnu je bilo nekaj mrtvih. Med njimi tudi poveljnik parnika Albert Malik in natakak Ante Veršić. Bili so silno iznakaženi. Ves čas, ko smo veslali okoli parnika in reševali posadko, je na ladji radio prenašal godbo. Oddaljili smo se od parnika kakih 200 m in v mraku opazovali, kako se ladja potaplja. Okoli 10 je »Boke« izginila z morske površine in z njo je našo hladen grob 8 hrabrih mornarjev.

Ostali smo sami na morski površini. K sreči so imeli nekateri člani posadke žepne svetilke in z njimi dajali signale, dokler nas ni zapazil rušilec iz spremstva in se nam približal. Poveljnik rušilca je po megafonu vprašal za ime parnika in ko smo mu to sporočili, se je rušilec oddaljil, čez pol ure pa se je vrnil in nas rešil. Dali so nam takoj toplo obleko in okrepčila. Po dveh dneh vožnje smo prišli v Londonderry na Irskem. Tu so ranjene mornarje oddali v bolnišnico z ostalo posadko pa smo nadaljevali pot v London, kjer smo se razšli.

60-letniku Francu Svenšku

Haloze, 1. aprila. Kdo bi verjel, da 2. t. m. praznuje že 60. rojstni in godovni dan ugledni g. Franc Svenšek, trgovec in gostilničar pri Sv. Trojici v Halozah. Njegova življenjska pot mu je bila res trnjeva. Glasbeno nadarjen, je najprej dovršil orglarsko šolo v Celju in nastopil službo organista pri Sv. Florijanu, nato v Cirkovcih, kjer je postal trgovec.

Leta 1907 si je izbral življenjsko družico Ano roj. Celofigovo, vsestransko plemenito ženko in mater. Redkokje je zakonsko in rodbinsko življenje kronano s tako vzornostjo in ljubeznijo kakor tu. Po 20letnem požrtvovalnem prizadevanju v trgovini v Zetalah se je rodbina preselila na novo kupljeno posestvo s trgovino v Seletu pri Ptuj, pred dvema letoma pa k Sv. Trojici v Halozah, kjer ima in vzorno vodi lastno gostilno in trgovino. Kakor vsa leta, naš jubilar tudi danes posveča mnogo dela in skrbi delovanju v raznih društvih ter uživa vsepovsod ugled kot poštenjak in zaveden narodnjak. Z izredno skrbjo je zavzet za bodočnost svojih štirih sinov in štirih hčerk, ki so navezani nanj naravnost s neverjetno otroško ljubeznijo in s katerimi najrajši zaigra in zapoje naše domače pesmice. Kakor je sam navdušen narodnjak in domoljub, tako je vzgojil tudi svoje deca in ji vcepi prepričanje, da je le v delu rešitev.

Nasemu slavljenču, v resnici mladeniško čilemu 60letniku, kličemo: Na mnoga leta!

Ne verujte tuji radijski propagandi!

in kar je posebno vidno dandanes: leži antična ljubezen človeka do lastne domovine, iz bista človeške narave izhajajoča pravna dolžnost, da domovino varuje in če treba brani za ceno najdražjega, kar ima v življenju! Zalostna usoda beguncev, ljudi, ki so izgubili domovino, nam najbolj zgovorno pričuje, da je človek brez domovine kakor rastlina brez korenin v zemlji, rastlina, ki jo slučajno je nosijo nji neprijazni ali do nje ravnodušni tokovi. Življenje brezdomovince se danes kaj hitro spremeni v življenje sužnja in življenje sužnja za modernega človeka, ki je spoznal ceno in veličino svobode, ni več življenje.

Zato je v teh dneh obledelo vse, kar se je zdelo še nedavno pomembno v svoji lastni luči. Izgubilo je neposredno važnost vse, kar ne služi domovini. Ona, naša rodnika, mati vsega, kar smo in kar hočemo biti, gospodarica naših tal, vzvišena in sveta poveljnica naših duš, domovina nas v teh dneh zbira vse, ki smo njeni in ki moramo biti njeni, ker tako velevala glas naše zemlje, utrip naše krvi in značaj naše govorice. Kakor čreda v viharju, čutimo tudi mi, da se moramo vrniti v svoje edino pribeževališče in z njim ostati ali pasti.

Največja življenjska in obrambna institucija sleherne svobodne domovine je njena država. Kakor v očiščeni zgodovinskih dneh ne more biti nasprotja med domovino in kulturo, tako se poistovetita domovina in država. Vse drugo odpada kot brezpomembno,

LES, STEKLO, KOVINE

čisti izvrstno

Minister dvora prof. Radoje Knežević

Pravosodni minister dr. Božidar Marković

Rodil se je v vasi Šipiću v lepeniškem srezu in tam končal ljudsko šolo. Maturiral je v Nišu, diplomiral pa na pravni fakulteti v Beogradu. Pozneje je odšel v München in Freiburg, kjer je bil promoviran za doktorja prava. Služboval je na sodišču v Prokuplju in v Leskovcu. Pozneje je bil premeščen v pravosodno ministrstvo in leta 1901. je postal docent na pravni fakulteti v Beogradu. Pozneje je bil izvoljen za izrednega in nato za rednega profesorja pravne fakultete, kjer je predaval vse do leta 1938., ko je stopil v pokoj.

Že kot dijak se je politično udeleževal. Dvakrat je moral zapustiti domovino. V tem času je bil v Gradcu in v Nemčiji. Za časa atentata na kralja Milana ga je prekl sod obsodil na 8 let zapor. Kazen pa mu je bila z drugimi obojenci odpustena o priliki poroke kralja Aleksandra Obrenovića. Bil je soustanovitelj samostojne radikalne stranke, Zagrebški in Friedjungov proces sta ga privedla v ožjo zvezo s srbsko-hrvatsko koalicijo.

V balkanski vojni in v začetku svetovne vojne je služboval kot pešadijski kapetan. Oktobra 1. 1914 je bil pozvan v zunanje ministrstvo za zbiranje jugoslovenskih emigrantov v Srbiji. Naslednje leto je z dr. Trumbićem odšel v inozemstvo, kjer je organiziral tiskovni urad v Ženevi in bil v stalnih stikih z jugoslovenskimi pokrajnam v tedanji Avstroogrski. Vzdrževal je zvezo med jugoslovenskim odborom v Londonu in srbsko vlado na Krfu. Poznavajoč

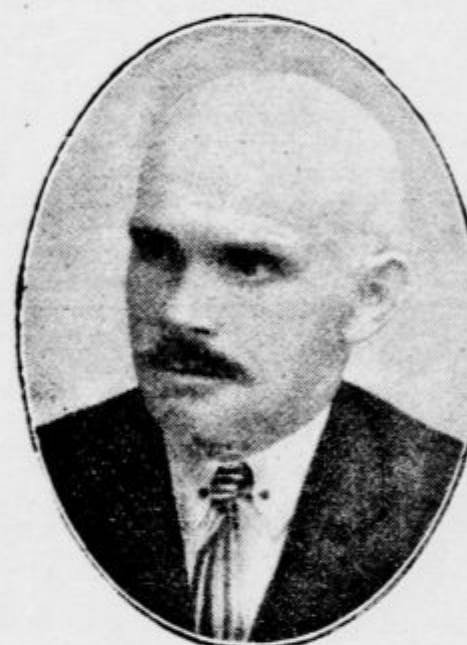
razmere in želje Hrvatov, je še pred koncem svetovne vojne prišel do prepričanja, da bi bila najboljša oblika za našo državo federacija. V tem smislu je pozneje tudi politično deloval. Takoj po sprejetju Vidovdanske ustave je začel z Milanom Grolom in Božidarom Vlačićem izdajati »Nedeljni glasnik«, ki je propagiral revizijo

Vidovdanske ustave. Po 6. januarju je stalno skušal doseči srbsko-hrvatski sporazum. Rezultati te politike so sporazum združene opozicije in Hrvatov oktobra 1937., kakor tudi sprejem dr. Mačica v Beogradu avgusta 1938.

Pred in po vojni je aktivno sodeloval pri reformi našega kazenskega prava.

Ob grobu zaslužnega obrtnika Janka Horvata

Ljutomer, 1. aprila. V nedeljo jutraj je odšel v večnost eden najstarejših ljutomerskih obrtnikov, slikarski mojster Janko Horvat. Dolga leta je imel šibko srce, v zadnjem času se mu je bolezen hudo poslabšala. Omahnili se na cesti na poti k maši. Tako se je poslovil od sveta obrtnik starega kova, ki si je v dolgih letih svojega bivanja v Ljutomeru pridobil mnogo zaslug za organizacijo slovenskih obrtnikov. Že pred vojno — naselil se je v Ljutomeru l. 1905. — je bil v vrstah tistih narodno in stanovsko zavodnih obrtnikov, ki so si ustanovili slovenski obrtniški klub, iz katerega je pozneje zrastle sedanje Trgovsko-obrtniško društvo. Slednjemu je večkrat tudi predsedoval. Ko so se po novem obrtnem zakonu preustrojile obrtniške zadruge, je bil več let predsednik združenja lesnih in umetelnih obr-

tov, letos pa ga je veliko združenje obrtnikov izbralo za svojega prvega predsednika. Tako je na koncu svoje dobe dobil zadoščenje in priznanje za požrtvovalno organizatorno delo.

Pokojnik se je rodil 1868 v Ivančju v hiši obrtnika kovača. Kakor mnog slovenski otrok je moral tudi z doma s trehuhom za kruhom. Izučil se je najprej krojaštva, vendar mu ta posel ni prav ugaljal. Poskusil je v drugih poklih, nazadnje se je že v zrelih letih izučil pri svojem bratu v Mariboru slikarskega obrta in se nato naselil v Ljutomeru, ki mu je bil kot Prleku najbolj domač. Iz zakona z gospo Leopoldino rojeno Bonačevico, ki je bila popred učiteljica, se mu je rodilo devet otrok, od katerih jih živi še sedem. Vse je vzgojil v strogo narodnem duhu in jim kolikor mogoče ugledil pot v življenje. Želel je, da bi se jim godilo bolje ko njemu, zakaj njegova življenjska pot ni bila posuta z rožami. Skrb za vsakdanji kruh, za blaginjo družine je glodal v njem skoro neprestano in le redki so bili sveti, brezskrbni trenutki, posebno, odkar mu je pred leti umrla ljubljena žena. Kljub vsem tegobam in nasprotovanjem je ostal zvest narodnemu mišljenju, predvsem sokolski ideji. Deloval namreč ni samo v stanovskih organizacijah, rad je tudi pel in mnogokrat smo ga v prejšnjih letih videli na sokolskem odru v uspeh vlogah, dokler ga niso na desekah nadomestili hči in dva sinova.

Pogreb Janka Horvata je pokazal, kako so pokojnika cenili ne samo njegovi stanovski tovariši, ki so izgubili odločnega borca za obrtniške pravice, ampak tudi vsa ljutomerska narodno zavodna javnost. Naj bo zasluženemu možu lahka domača zemlja.

Naša pripravljenost — naša varnost

produciran motiv V. Stojkova »V tobačni tovarnici. Poleg Stojkova so še zastopani z ilustracijami I. Funev, K. Conev, I. Nenov, Strak Skitnik, E. S. Nenova, Vl. D. Majstora, E. Alšek, B. Obreškov, Z. Aleksandrov, Mara Čončeva, K. Genev, St. Venev, V. Barakov, V. Gačev, V. Emanulova in C. Mandev.

Izmed ostalih prispevkov omenjamo verz ruskega pesnika K. Hebnikova v slovenskem prevodu Bolgara St. Atanasova, pesmi C. Golarja, Maksima Gasparija, K. Široka in Dušana Ludvika, nadaljevanje stijačeve razprave »Pregled zgodovine slovenske likovne umetnosti« in Mihe Maleša polemiko z ocenjevalcem ilustracije Maleševa »Maja« dr. Fr. Mesesnelom.

O SLOVENSKEM POHISTVENEM SLOGU

Doba, ki se začne z našo narodno osamosvojitvijo, je prinesla na vseh poljih kulturnega dela neoporečne razcvet. Lep primer za to nam nudi razvoj naše arhitekture in posebej še notranje arhitekture. Vsakoletne razstave našega pohistvenega mizarstva na velesojmu, v št. Vidu itd. nam zgornjo pričajo o tem. Kakor v vseh panogah naše umetnosti, smo se pa tudi tu zadovoljili s tem, da »ne zaostajamo več za kulturnim zapadom in smo se pri večini naših ustvaritev prilagodili tistim normam, ki so jih diktirali Pariz in druga zapadna evropska središča. Morda je bilo prav tako, kajti samoniklega ustvarjanja si na moremo misliti brez neke tradicije, ki mu mora biti podlaga. V tem primeru smemo govoriti o tradiciji tehnične dognanosti in umetnostno-obrtni estetike.

Tista naša stara tradicija, ki izvira iz kmetijske okolja in ki pozna svojo lastno estetiko, je pa po krivdi premočnega tujega vpliva še neizžrana. Upoštevanja

Kulturni pregled

Domovina in kultura

Kar koli nam že prinese prihodnji dnevi, eno je gotovo: vsi se moramo z vso ljubeznijo in vso požrtvovalnostjo okleniti domovine. Vse drugo se v teh časih umika v ozadje. Nastopajo dnevi, ki ne poznajo posameznika in njegovih resničnih ali namišljenih pravic. Ni se mogoče izolirati, ni se mogoče zapreti v Arhimedove kroge in reči: Kaj mi je mar usoda Sirakuze, glavno je, da lahko črtam v pesek svoje kroge! Današnji čas je odkril železno logiko vojne, ki ne ločuje več med oboroženimi in neoboroženimi, med vojaki in civilisti, med onimi, ki hočejo in temi, ki se obotavljajo, med krivimi in nedolžnimi. Ta čas zasmehljivo odklanja silo herno osebno izolacijo. Vsi smo potegnjeni v plaz dogodkov in v možnih borbah bi šlo prav za vse, tudi za košček tistega peska, kjer bi hotel kakšen sodoben Arhimed risati svoje kroge in reševati nadobesne in nadnarodne probleme. Zato v takih trenutkih ni več časa za pesnikova samotna razmišljanja, za nezainteresirano snovanje muzika ali upodablajočega umetnika, za znanstvenikovo raziskovanje in proučevanje izven konkretnega časa in prostora, izven velikih dogodkov, onkraj neizprosne kroga, ki ga vsakemu človeku dolega domovina.

Bolj kakor kdaj koli nam kažejo prav

današnji časi, kako tesno sta povezana domovina in kultura. Izginila je omamna gesel, ki so se zdeli še pred leti vabljiva in ki so si jih takoli pogosto sporočali med seboj razni kavarniški krasnolovci. Gesel, da je kultura nekaj tako obtega in stalnega, kakor da so zanj brez pomena in vrednosti ideje in smeri političnega življenja, potek procesov, ki določajo državam in domovinom svobodnih ali združenih narodov njih zgodovinsko usodo. Imeli smo ljudi, ki so hoteli biti samo kulturni in nič več. Pokazalo se je, da so to samo varljive iluzije, ki ustrezajo sproščenosti mirnih časov. V resnici ni nobeno resnično, tvorno in globinsko kulturno življenje mogoče izven domovine, izven naroda in izven njegove splošne usode. S kakšno lahkoto so splahnela vsa neutemeljena, zgolj na naležljivosti bleščočih modnih fraz sloneča mednarodna gesla! Nič, prav nič ni ostalo za raznimi, v narodnih nezakoreninjenimi mednarodnimi institucijami, ki so bile prav tako zgrajene na iluzijah in lahkovernih frazah.

Pod vso raztrgano pajčevino poveljnega mednarodnega frazerstva — s čimer seveda nečemo reči: iskrenega prizadevanja po mednarodnih stikih in delovnih zvezah — pa leži to, kar je bilo trdno in neogibno v vseh časih

Domače vesti

* **Smrt dr. šamala.** V berlinski bolnišnici svetega Jozefa v Tempelhofu je umrl po daljši bolezni bivši kancler predsednika Masaryka in dr. Beneša dr. Premysl Šamal. Pokojnik je bil ugodna osebnost v češkem javnem življenju in se je med svetovno vojno odlikoval zlasti kot organizator češke »mladeži«. Umrl je v starosti 73 let.

* **Smrt zavezane primorske žene.** V Pevni pri Gorici je dne 30. marca t. l. umrla v visoki starosti Marija Boškinovala. Njena življenja je bilo trnjevo, a ljubezen do družine in rodne grude ji je pomagala prebrati težave. Bodi ji lahka domača zemlja.

* **Poroka.** V ponedeljek sta se poročila v cerkvi sv. Petra v Ljubljani g. dr. Anton Komotar, notarski pripravnik na Vrhniki, sin pokojnega notarja g. A. Komotara, z Vrhnike, in gđ. Ančka Domboševa iz Bistre. Za priči sta bila: nevestin notar g. Anton Mejač z Vrhnike, ženinu pa g. dr. Ciril Komotar, zdravnik v Lukovici pri Domžalah.

* **Razpis zdravniških služb.** Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje dve mesti zdravnikov uradnih pripravnikov v banovinski bolnišnici v Murski Soboti. Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 14. aprila.

* **O delovanju izživalcev v Zagrebu pravi Hrvatski Dnevnik:** Mirno in dostojanstveno zadržanje Zagrebčanov v poslednjih dneh menda nekome ne gre v račun. Nekatera znamenja kažejo, da bi radi tudi v Zagrebu izživali incidente, ki bi vrtili slabo luč na politično zrelost glavnega hrvatskega mesta. Doslej so bili ti poskusi v kati zatrti, ker pešiča ljudi ni mogoče dati glavnemu mestu Hrvatske obeležiti. Ni v skladu z njegovim razpoloženjem in treznim gledanjem na politični položaj. Ko torej ni mogoče za tako akcijo pripraviti množice, se skušajo angažirati posamezniki, samo da bi lahko javili, da v Zagrebu ni reda. Zaradi tega priporočamo vsem čestitim meščanom, naj vsakomur, ki bi skušal delati incidente z neumestnimi vrtilci, takoj zamašijo usta in za izročijo prvemu stražniku ali članu meščanske zaščite. Glavno hrvatsko mesto mora v teh časih ohraniti svojo staro dostojanstvo ter podpreti s svojim mirom odzivno hrvatske činitele pri njihovem delu v korist hrvatskega naroda.

Pravi San Pedro Mate čaj

deluje lahko odvajajoče in vam s tem urejuje prebavo. — Kr. dvorni dobavitelj drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

* **80 tisoč Hrvatov živi od morskega ribolova.** Inž. Božidar Vučković, ki sodeluje pri Gospodarskih slogi v Zagrebu, je sestavil obširen pregled o življenju Hrvatov na morju. Če upoštevamo, da se v banovini Hrvatski bavi z ribištvo okrog 20.000 pomorskih družin, pomeni to, da zavis od pomorskega ribištva življenje kakih 80.000 prebivalcev, ki žive v najboljši skupini krajev hrvatske domovine. V zadnjih 10 letih je bil plen morskih ribičev vreden letno okrog 40 milijonov dinarjev. V Italiji potroši posamezni prebivalec letno 12 kg rib, v Franciji 15, v Nemčiji 18, v Angliji 20, na Japonskem 55. V primeri s temi je pomorski narod v Jugoslaviji, ki ima 1200 km. dolgo obalo, neverjetno skromen. Pri nas namreč odpade na leto le pol kilograma rib na posameznika. To je najgovornejši dokaz, koliko se še da storiti. Nekaj ni v redu: kupci pravijo, da so ribe predrage, ribiči pa premalo zaslužijo. Ko bo bolje izvedena organizacija jadranskih ribičev, bo tudi Jadranski pomenil Jugoslaviji tisto zakladnico, kakršna mora biti.

* **Komaj 26 občinskih zdravnikov v drinski banovini.** Jugoslovanski list, ki izhaja v Sarajevu, središču drinske banovine, beleži: V organizaciji zdravstvene službe pritiche posebno važna naloga sreškim in občinskim zdravnikom. Oni so v

najboljšem stiku z narodom, zato tudi najbolj poznajo zdravstvene razmere svojega okoliša. To so večidel edini zdravniki, ki v vsaki letni dobi obiskujejo najbolj zavržene kraje. Od njih zavisi pravilno izvajanje vseh zdravstvenih dolob. Glavno njihovo delo je pobiranje zdravstvenih nevesčnosti. Na področju drinske banovine je 44 okrajnih in 26 občinskih zdravnikov. Število slednjih bi moralo biti neprimerno večje, da bi vsaka vas uživala zdravniško pomoč. Dokler število ne bo izpolnjeno (iz finančnih vzrokov), se ustanavljajo vsake ambulante, da se zlasti siromašnemu prebivalstvu v goratih krajih omogoči pristop k zdravniku. Doslej je bilo v drinski banovini ustanovljenih 36 ambulant, v katerih je bilo lanj pregledanih 28.000 bolnikov. Siromašnim bolnikom je bilo izdanih za 100.000 din. zdravil, vzdrževanje ambulante pa je tudi veljalo okrog 100.000 din. Te zdravstvene ustanove so se izkazale zelo dobro in koristno in jih je treba ustanavljati v čim večjem številu.

ELEGANTNA PRECIZNA URA

ETERNA

Dobivajo se samo v boljših strokovnih trgovinah.

* **Uspešna borba kmetov z vištelinom.** Svoj čas smo poročali, da je prišlo v okolici Krizevcev na Hrvatskem do večakega spora zaradi motnje posesti, ker so si kmetje prilastili velike gozdove Kiepačovega vištelinstva. Toženih je bilo 155 kmetov. Sodisce je izreklo sodbo v prid vištelinstvu. Ker pa so se kmetje močno puntali in trdili, da so bili svoji čas pri delitvi posestev prikrajšani, je zdaj vištelinstvo samo prostovoljno dodelilo kmetom 177 orolov gozda, da bodo lahko imeli dovolj drv. Gozd si bo razdelil, 210 kmetov.

* **Pomladna razstava Lade v Beogradu.** V nedeljo je bila v paviljonu Cvijete Zorić svečano otvorjena letšnja pomladanska razstava beogradske Lade. Razstavljajo vsi umetniki, ki so poslali nekaj svojih del na ljubljansko razstavo v Jakopičevem paviljonu. Razen njih je zastopan še Zivorad Nastasijević a med gosti član slovenske Lade Tine Gorjup. Na jesenski razstavi, ki je dol čena za 7. december t. l. bo na slovenska Lada nastopila v celoti skupno z istoimenim društvom v Beogradu.

* **Znižana vozilna.** Generalna direkcija je odobrila s svojim odlokom 19.44.41 polovnično vozilno odobrnico in delegatom, ki se udeležijo obnega zboru Tujkoprometne zveze v Ljubljani 4. t. m. Na vstopni postaji naj udeleženci kupijo celo vozno karto in formular K-13. Polovnična vozilna bo delegatom priznana le če se izkažejo s pooblastilom društva, ki ga zastopajo.

* **Monstre braturni.** Ki ga je namerala v nedeljo 6. t. m. pridrčiti Slovenska šahovska zveza v Ljubljani, je odpovedana.

* **Uprava Mladinske matice obvešča svoje poverjenike na solah,** da je odločila odpošiljatev 8. številke »Našega roda« za nekaj dni. Poverjeniki pa, ki bi lahko razdelili »Naš rod« med naročnike, so naprošeni, da to sporoče upravi, nakar se jim bo 8. številka revije takoj poslala.

* **Društvo za ceste v Ljubljani** sklicuje svoj redni letni občni zbor za sredo, 16. t. m. ob 18. uri v prostorih Aerokluba v Ljubljani.

* **Občni zbor zavarovalne zadrage »Croatia«.** Zavarovalna zadruga »Croatia« je imela dne 29. marca t. l. v zadržni poslovalni palači v Zagrebu svoj 55. občni zbor. Iz previdnosti, ki jo je narekovala sedanja doba — z izkoriščanjem mnogostranosti svojega velikega poslovnega potenciala in široko razproštrte organizacije — mogla tudi v današnjih razmerah doseči zadovoljiv letni sklep. Po stalni tradiciji zadrage je v zaključnem letu zbrano imetje v glavnem dotirano obstoječim rezervam, tako da so se zadržna jamstvena sredstva spet vidno okrepila na din. 161.023.636.93. Same premije elementarne in življenjske skupine izkazuje zadruga skupno din. 46.503.058.94, s čemer je doseženo povečanje nasproti prejšnjemu letu za din. 1.267.466.94. Tudi število zavarovanih je raslo in je bilo na koncu leta v obeh skupinah v veljavi 119.666 polic s istočasnim zvišanim zneskom zavarovalnih vsot in glavnih obveznosti.

* **Obračunavanje knjig in pisateljev vsi širokorsnost in ves ožir na kvalitete in kulturno-vzgojne zahteve,** tem nam povoda ima torej za kakršno koli zastopavanje nestrankarskih založnikov in njihovih izdaj. Upamo, da smo v kulturi že tako daleč, da se leposlovne in znanstvene knjige ne izdajajo kot strankarske publikacije in se zaradi tega tudi ne delijo razlike med strankarskimi in nestrankarskimi, marveč med kvalitetnimi in nekvaitetnimi, pomembnimi in nepomembnimi knjigami.

* **Duhovni koncert.** V ponedeljek, 31. marca je priredilo glasbeno društvo »Ljubljana« v stolnici večerni koncert cerkvene glasbe. Program dobro obiskanega koncerta je obsegal »Motete« Ivana Lukacića, hrvaškega glasbenika po rodu iz Dalmacije, ki je živel v letih 1574—1648. Bil je dolga leta regens chori v splitski stolnici in je zapustil glasbena dela manjšega formata, ki ne zaostajajo za splošnim glasbenim nivojem tistega časa. Njegovi moteti, prirejeni na besedilo psalmov in Visoke pesmi, so se izkazali v jih izvedbi kot delo resničnih umetniških kvalitet. Izvajali so jih solisti St. Korečanova, N. Kristanova, G. Lazarjeva, M. Virškova, M. Dolničar, M. Kos, F. Lupša in A. Sladoljev-Zolić. Drugi del koncerta je izvajal mešani zbor »Ljubljane«. Bila je to znamenita Palestrinova »Missa Papae Marcellii«, ki sodi med najpomembnejše primere te vrste kompozicij. Zbor »Ljubljane« je v očitno glasbeno kulturo izvajal šest delov najslavnejše Palestrinove skladbe. Koncert je bil glasbeno zanimiv zlasti glede na Lukacićeve skladbe, obenem pa je pokazal s Palestrino sposobnost kvalitete izvedbe. Za uspeh gre hvala zborovodji R. Simonitiju, ki je koncert pripravil in vodil.

* **Amerikanski Slovence** je poročal v številki z dne 28. januarja, ki je šele sedaj prispela v Ljubljano, o lanskem razstavi slovenskih likovnih umetnikov v Zagrebu. Ob tej priliki je najstarejši slovenski list on-

nic na din 13.229.323.010. Za škodo in zapadle glavnice je bilo v preteklem letu izplačano din. 22.004.024.19, od ustanovitve zavoda pa skupno din. 312.192.175.74. Tehnične rezerve zadrage znašajo din. 143.123.706.09, od česar odpade na matematično rezervno življenjske skupine din. 110.454.020; njeno popolno kritje je razvrščeno s soglasno z zakonskimi določbami in registrirano pri pristojni nadzorni oblasti banovine Hrvatske. Občni zbor je vzel na znanje in je odobrilo poročilo in predložene sklepe račune za leto 1940 ter dal razrešnico ravateljstvu in nadzornemu odboru. (—)

Pedisa

KOPALNA SOL ZA NOGE

PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI

IN BOLEČEM VNETJU NOG,

TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM

IN OZEBLINAM. DIN 3,60 x 12

DRUGERIJA

LJUBLJANA

MARIBOR

* **Se en zaklad ukraden iz avtomobila.** V nedeljo smo poročali, da je v Ljubljani izginila iz nekega avtomobila aktovka s 100.000 dinarji. Podobna samo še večja tatvina je bila te dni izvršena v Zagrebu. Aladar Fleischmann, lastnik tvrdke »Lord« v Ilici, se je hotel z ženo odpeljeti v Beograd. Pred odhodom brzovala je navel avtotaksi in vani zložili tri kovčke. Nakar sta se zakonca odpeljala na glavni kolodvor. Sita sta na peron in nosač jima je prinesel dva kovčka. Fleischmann je zahteval še tretji, najmanjši kovček. Sita sta z nosačem pogledal pred kolodvor, toda šofer je s kovčekom že izginil. V kovčegu je bilo samo dragoceno okrasje, med drugim težka zlata zapetnica vredna 20.000 din. zlata ženska ura z briljanti vredna 25.000 din. poročni prstan z drobnimi briljanti vredni 6.000 din in velik ženski briljantni prstan vreden okrog 65.000 din. Kratkot: vse dragotnine so vredne nad din. 150.000. Zaslanih je bilo doslej več šoferjev a zaman Fleischmann je namreč prijavil tatvino šele, ko se je vrnil iz Beograda.

* **Na zakonca je strelal in se obesil v Srbobranu pri Novem Sadu** se je zadržal v nedeljo zvečer ljubavna zaloga Mlad kmetovalec Josip Ivun in se samokresom streljal na s-seda Josipa Romanija in njegovo ženo Oba je nevarno ranil. P-tem je šel domov in se na podstrešju obesil. Pravi vzrok žalosti ni znana, sedijo na, da je bil samomorilec nesrečno zaljubljen v Romanijevo ženo.

Iz Ljubljane

* **Vreme na 1. aprila** je bilo zares muhasto. Zjutraj je bilo nebo močno oblačno in se je obetal dež, kmalu pa je postalo toplo sonce in se je potem spet skril, kar se je ponavljalo od časa do časa ves dan do večera. Pihal je tudi močan veter. Travniki so že vsi lepo zeleni, v spomladansko obleko pa se oddevajo tudi drevesa. Na mestni periferiji pridno obdelujejo vrtnice. Letos bo res vsaka ped zemlje koristno uporabljena, kar je v sedanjih resnih časih nujno potrebno.

* **Novi petnadstropna palača veletrgovca Zalte v Puharjevi ulici** je v surovem stanju pod streho. Z deli v notranjosti so že začeli, tako da bo novo poslopje kmalu izročeno namenu. Stavba ima moderne trgovske prostore in več stanovanj. Čim bo dograjena, bo g. Zalta preselil svojo trgovino iz stare enonadstropne hiše na Tyrševi cesti, nakar bodo slednje porušili in bo z njo padla velika prometna ovira. Na oglu Puharjeve ulice in Tyrševe ceste pa bo ostal še nezazidan kos sveta, kjer bo zrasla še ena monumentalna palača v okras vsej Ljubljani. Ko bo to uresničeno, bo blok banke Slavije v celoti zazidan, Tyrševa cesta pa bo pridobila na širini, kakor je potrebno za tako važno prometno žilo.

* **Novi grobovi.** Po dolgi bolezni je v 85. letu starosti preminil trgovec in steklar bojkotiral razstavo slovenskih likovnih umetnikov, ki je sicer vzbudila v hrvatski metropoli in v hrvatskem tisku veliko pozornost, ter da se ni našel noben zagrebški Slovenec, ki bi bil kupil k-kšno sliko umetnika iz ožje domovine. Poročevalec ameriškega lista pristavlja: »Taka nezavednost postavlja vse Slovence in slabo luč in nam tudi pojasnjuje, zakaj nas imajo po državi povsod, kjer nas poznajo, za velike egoiste.« — Tako ameriški list. Ko se te informacije točno, ne vemo in jih beležimo le kot kronisti. Vsekako je značilno, kako daleč pride celo v teh časih glas o kakšnem nerazveseljenem remenju ali domnevem pojavu našega kulturnega življenja.

* **Proteus** je s pravkar izšlo prvo številko nastopil osmi letnik. Ta ilustrirani časopis za poljudno prirodnoznanstvo, ki ga izdaja Prirodoslovno društvo v Ljubljani, zbira v svojih sotrudniških vrstah vedno več starih in mlajših prirodoslovcov. Tu di prva številka novega letnika nakazuje po vsebini in opremljenosti, če bodo takemu delu ugodne splošne razmere. Stanke Urbančič nas vodi v članku »For-sythia Vahle« v svet botanike, univ. prof. dr. Aljka Kosič razpravlja o virusih in virusnih boleznih ali virusih, univ. prof. dr. Jovan H a d ži odgovarja v daljšem, posebno zanimivem članku na vprašanje, zakaj ni med žuželkami orjakov. Tilda Herfort razglablja selitev ptic, Jože L a z a r se spominja botaničnih zaslug pokojnega zdravnika dr. Dolšaka, v ostalem delu številke pa čitamo poročila o novih knjigah in drobni iz raznih panog prirodnoznanstva članke izpopolnjujejo ilustracije. »Proteus« ureja dr. Lavo Čermelj v Ljubljani.

* **Češki glas o Antonu Ingoliču.** V 4. številki glasila »Evropskega literarnega kluba« v Pragi, revialnega mesečnika »Literarni Novine«, je izšlo v pregledu novih knjig poročilo v Vybratovem češkem prevodu ro-

* **Davčna uprava za mesto Ljubljana** objavlja, da dospe v smislu člena 148 zak. o neposrednih davkih v drugem četrtletju in plačilo: a) dne 1. aprila drugi četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neozonjene osebe, davka na poslovni promet in vojni-ka; b) dne 15. avgusta prvi polletni obrok zemljarine. Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razglasov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto Ljubljana in Mestnem poglavarstvu v Ljubljani.

* **O srbsko-slovenski razstavi Lade v Jakopičevem paviljonu.** Kakor simbol tesnega sodelovanja Slovencev in Srbov v sedanjem zgodovinskem času je sedanja razstava, pri kateri se predstavlja slovensko obkinstvo prvič večja skupina srbskih slikarjev in kiparjev. Med njimi opazimo zelo znana imena umetnikov srednj in starejše generacije, ki je nesla sloves srbske likovne umetnosti preko meja Jugoslavije. Naj imenujemo tu genialnega risarja Ljubo Ivanovića, enega izmed najpopularnejših srbskih umetnikov. In slikarje Dragomir Arambašić, Milica Čadjević Miloš Golubović, Ilija Kolarović, Aleksander Kumrić Ana Marinković, Leposava Pavlović, Jelisaveta Petrović in Dragoslav Stojanović. Od Slovencev so se te razstave udeležili: Maksim Gaspari, Tine Gorjup, Karel Jakob, Alojzij Kozovšek, Ivan Kos, Janez Mežan, Elda Piščanec, France Podrekar, Mira Pregelj, Bara Ramec, Ivan Sajevic, Albert Sirk, Avgusta Šantel, Saša Šantel, Rajko Šubic, Fran Uršič, Bruno Vavpotič, Ivan Vavpotič in Ivar Zajec. Na; bi nihče ne zamudil te »like, la st ogleda dela nesrečnih umetnikov. Zbirateljem umetnin se nudi obenem lepa priložnost za nabavo originalov, ki bodo služili za trajni okras domačih zbirk. Razstava je javno odprta od 9. do 18. ure.

ŽIMO

ZASTAVA PREDLOMNI

KUPITE NAČRTE JE PR

UNA GOSPODSTVA

* **Predavanje SPD: Slovensko planinsko društvo.** Osrednje društvo v Ljubljani, zaključuje svoj ciklus predavanj o barvni fotografiji s predavanjem g. dr. Jakoba Prešerna pod nazivom »Slike iz gorenskega kotla«, ki bo v torek 8. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Planinci, pripravite se na zanimivo prireditev. (—)

* **JNAD Jugoslavija.** V četrtek 3. t. m. bo v čitalnici članski sestanek. Predavata univ. doc. dr. Stojan Bajčič in publicist dr. Branko Vrčon. Po predavanju razgovor in debata o mladinski napredni skupnosti. Dr. Vrčon bo podal tudi pregled beograjskih dogodkov in kratko zunanje-politično poročilo. Vabimo članstvo, da se sestanka udeleži v čim večjem številu.

* **V sredo 2. t. m.** bo predaval v dvorani ... v Ljubljani g. univ. docent ... o temi: »Nova uredba o državnem računovodstvu (s posebnimi ozirom na razlike med stari in novimi predpisi)«.

* **Občni zbor matičnega društva Kola jugoslovanskih sester,** ki bi moral biti na cvetno nedeljo, je preložen.

* **Občni zbor Prvega društva hišnih posostnikov v Ljubljani,** sklican za petek 4. t. m. ob 6. uri zvečer v beli dvorani hotela »Union«, je preložen na nedoločen čas.

* **Uprava Združenja mesarjev in klobasničarjev za ljubljansko okolico v Ljubljani** objavlja, da je skupščina, sklicana za danes preložena na nedoločen čas. — Uprava. (—)

* **Pouk na šoli Glasbene Matice se vrši** naprej.

* **Akademija osmošolcev II. drž. real. gimnazije,** ki naj bi se vršila v petek 4. t. m. v Franciškanski dvorani, je zaradi nepredvidenih dogodkov preložena na poznejši čas. (—)

* **V petek so bila na Stritofovi proslavi** v opernem gledališču na pregraji, ki leči orkester od I. vrste parterja očala z belim okvirjem. Najdižel se naproša, da jih odda v ogli. oddelku »Jutra«.

* **Podpornemu skladu zavoda za slepe** de- co v Kočevju so darovali: g. Angelo Battelino, mestni stavbenik, 450 din, g. dekan Peter Flajnik 100 din, učiteljski zbor ljudske šole v Stični 80 din, neimenovana gospa 20 din in ga. Dana Peganova 15 din. Vsem dobrotnikom v imenu slepih otrok iskrena hvala!

* **Antona Ingoliča »Lukarje«.** Kritiki »Literarnih Novin« piše med drugim: »Med knjigami, ki so bile v zadnjem času prevedene v naš jezik, je samo redkokatera vredna take pozornosti, kakor roman Antona Ingoliča »Lukarje«. Jugoslovanski pisatelj je postavil prizorišče svojega romana v bližino Maribora, v krajino siromašnih in izkoriščanih lukarjev, katerih alfa in omega je njivica čebule. Boj za pravičnejše življenje in pogosto samo za večji kos kruha — ki ga neredko sploh nedostaja — daje okvir za prikazovanje usode posameznikov, izmed katerih postajajo nekateri tip. Tip ponižanih in tip ponosnih. Anton Ingolič je mlad pisatelj in ob nevsakdanjih kvalitetah tega dela lahko pričakujemo od njega še mnogo več.«

* **Narod, ki ljubi knjigo.** Češki listi so že ponovno zaznamovali, da produkcija čeških knjig kljub vsem težkostim in omejitvam ne zaostaja za normalnimi časi. Vedno znova se pojavljajo na češkem knjižnem trgu izdaje starih pisateljev in cela vrsta mladih, plodovitih pesnikov, pripovedal- kov in znanstvenih piscev tekmuje v ustvarjanju in sestavljanju novih del. Knji- go izdajajo skoraj vsa renomirana praška založništva. Tudi književne družbe, kakor n. pr. »Elk« (Evropski literarni klub), čigar izdaje sodijo med najlepše in najpomembnejše v češki knjižni produkciji, daje »Društveni práce« in druge ne zaostajajo za zasebnimi založniki. Tako se je ves češki narod trdno oklenil svoje kulture in zlasti še svoje knjige ter skuša z duhovno proizvodnjo pokazati svojo voljo do življenja in do častnega mesta med evropskimi narodi. Tudi na gledališkem in glasbenem področju vidimo podobno plodovitost in živahno udeleževanje produktivnih kulturnih stvarjalcev. Čehi so ostali to, kar so bili v preteklosti: narod visoke kulture, ki se posebno ponaša z ljubeznijo do doma- če knjige.

Iz Celja

* **Majorski izpit** je napravil v Beogradu kapetan I. razreda g. Danilo Koprivica, poveljnik celjske orožniške čete. Čestitamo!

* **Umrl je v ponedeljek na Bregu 10** pri Celju 80-letni zasebnik Josip Nago. V Mestnem zavetišču v Medlogu je umrla včeraj 84-letna vdova po poštenem zvaniku Katarina Čidgojeva. V celjski bolnišnici je umrla v ponedeljek 64-letna zasebnica Katarina Stantejeva z Babnega pri Celju.

* **Iz celjske statistike.** V mesecu marcu je obiskalo Celje 1539 tujcev (1464 Jugoslovenov in 75 izomcev) nasproti 1177 v letošnjem februarju in 862 v lanskem marcu. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 32 oseb in sicer 4 v mestu in 28 v javni bolnišnici. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 1482 brezposelnih (1198 moških in 284 ženk) nasproti 1481 (1201 moškemu in 280 ženskam) dne 20. marca. Delo dobi 12 hlapcev, 1 čevljarški pomočnik, 10 kmečkih dekel, 4 orožniške kuharice, 3 služkinje ter po 1 vzgojiteljica in natakarka.

* **Odpovedana gledališka predstava.** Za drevi določena uprizoritev Hauptmannove tragedije »Dorothea Angermannove« v celjskem gledališču je odpovedana.

* **Srečke drž. razredne loterije** za I. razred novega kola so prispile in jih do- bite v podružnici »Jutra« v Celju.

* **Gojencem Glasbene Matice v Celju** sporočamo, da se pouk nemoteno nadaljuje, kakor doslej. — Ravnateljstvo.

* **Starokatoliška cerkevna občina v Celju** je poslala Nj. Vel. kralju Petru II. naslednjo vdanostno brzojavko: »Starokatoliška cerkevna občina v Celju izraža v imenu svojih vernikov Vašemu Veličanstvu ob prevzemu kraljevske oblasti neomajno vdanost in zvestobo ter prosi Boga, da Vas obilno blagoslovijo.«

Iz Maribora

* **Zaščitni predpisi glede plinskih napeljav.** Po zakonitih zaščitnih predpisih mora imeti vsako poslopje s plinsko napeljavo v dovodni cevi glavno, takovavno požarno pipo, s katero se lahko zapre dovod plina vsem odjemalcem zaradbe. Te plinske pipe so večidel povsod v kletih in morajo biti v slučaju nevarnosti lahko dostopne. Ob požaru ali zračnem napadu mora oskrbnik hiše, oziroma odgovorna oseba takoj zapreti pipo in že preje skrbeti za to, da ni zametana s premožom ali drvmi. Hišne posostnike opozarjamo nadalje, da bo kontrola mestnega zaščitnega urada pregledala tozadevno vse p-nske napeljave ter bodo prekrški kaznovani po obstoječih predpisih.

* **Navodila prebivalstvu v slučaju potrebne zatemitve.** Kakor je že mestno poglavarstvo objavilo v dnevnih časopis h splošna navodila za zatemitve se prebivalstvo Maribora ponovno opozarja, da disciplinirano in mirno ureja in pripravlja, kar je potrebno za zatemitvev lokalov, privatnih stanovanj, vozil itd. Vseko nepotrebno razburjanje škoduje interesom države, ki želi ohraniti mir na znotraj in na zunaj.

* **Razdelitev sladkorja med člane** Nabavljane zadruge drž. službenec v Mariboru. Poraba sladkorja v Sloveniji je znašala leta 1939 po uradni statistiki 950 ton mesečno. Za sladkorno kampanjo 1940-41 je določena količina za to banovino 1030 ton mesečno, in sicer po izjavi Prevoda, kakor tudi sladkorne centrale. Za razdelitev sladkorja je merodajna poraba 1. 1939. Zadruga je razdelila sgmno med svoje člane (ker z nečlani ne posluje) 253.500 kg ali povprečno mesečno 23.600 kg v letu 1939. Prevod pa je zadrugi nakazal od januarja naprej samo 14.500 kg mesečno na okroglo 19.000 oseb. Vsi dokazi s tovrstnimi listi, fakturami in intervencijami, da bi se vsaj dosegel kontingent za leto 1939, akoravno je članstvo naraslo, so bili brezuspešni. Odgovor je vedno, da so mesto Maribor in sreza levi in desni breg po številu prebivalstva s sladkorjem dovolj preskrbljeni in da ni mogoče povišati zadrugi kontingent. Zadruga je takoj nabavila, ko je prišel nov sladkor oktobra 1940 na trg, primerno količino za rezervo. Ta rezerva pa je kljub racioniranju 1 kg do 1.25 kg na osebo že porabljen. Kakor omenjeno, je razdeljen sladkor na sreze po številu prebivalstva, torej je sladkor za člane, ki stanujejo izven Maribora, v dotičnem srezi in ga zadruga ne dobi. Zaradi preskrbe članov, ki stanujejo v Mariboru, je uprava primorana ustaviti dobavo sladkorja zunanjim članom tako dolgo, dokler se zadeva ne uredi. Prizadejti člani naj izvolijo vzeti na znanje, da uprava ta vsiljen korak obžaluje in da morajo prizadejti člani dobiti sladkor pri trgovcih v svoji občini, če ga ne dobijo, naj intervenirajo pri pristojni občini odnosno pri okrajnem prehranjevalnem uradu.

* **Sladkor v Mariboru.** Mestni preskrbovalni urad razglasa: Z ozirom na pritožbe prebivalstva, da ne prejema zadostnih količin sladkorja, je odredil mestni preskrbovalni urad, da bodo od 1. aprila t. l. dalje izdajali tukajšnji trgovci sladkor samo proti predložitvi krušnih nakaznic z rdečim žigom. Vsak prebivalec ima pravico kupiti mesečno 1 kg sladkorja proti predložitvi živilske nakaznice, na talon katere mora trgovec zabeležiti v zadnjem mesecu prodano količino sladkorja. Pozivamo konzumente in trgovce, da se točno ravnavajo po gornjem razglasu.

* **Ustavitev obratovanja.** Tekstilna tvornica Ehrlich, tovarna svile Thoma in tvornica perila »Zoraz« so ustavile obratovanje. Delavci v omenjenih tvornicah, ki jih je okoli 2000, bodo dobili plačo za 8 dni.

* **Dan mariborskega sokolskega naraščaja** ni samo praznik naraščaja, ampak vse zavedne mladine, ki se bo zbrala na telovadnji akademiji v soboto 5. t. m. ob 20. uri in na zboru mariborske sokolske mladine v nedeljo 6. t. m. ob 10. uri v Sokolskem domu, da se skupno pokloni svojemu mlademu kralju.

* **Predsedstvo krožka mariborskega upokojenega učiteljskega naznanja,** da zaradi nastalih izrednih prilik odpade aprilski sestanek.

* **V Dravo je hotela 21letna Alojzija Kruz iz Jelendola,** ki jo je za stražnik v zadnjem trenutku rešil smrti. Kruzova je izjavila, da je hotela prostovoljno v smrt. Sedaj je v policijskih zaporih.

* **Vlom v mesnico.** V mesnico mesarskega mojstra Valentina Smedjeja na Aleksandrovi cesti na Pobrežju so vlomili zlikovci ter odnesli celo zalogo šunk, klobas itd. v skupni vrednosti okoli 5000 Din. Za vlomilce polzvedujejo orožniki.

FRANZ JOSEF GRENCICA

REL. S. BR. 22365 (18-19-1940)

vredno izjemo tvori tu prof. Oton Grencica, ki se je ves posvetil zbiranju in proučevanju domačih oblik ter si tako pridobil zakladnico, ki mu omogoča izdelovanje osnutkov za pohištvo s slovenskim obeležjem.

V zadnjih letih je našel pri svojih naročnikih vedno več razumevanja in danes imamo že mizarška podjetja, ki so osredotočila svojo podjetnost in izdelovanje pohištva po njegovih načrtih

a— Ušoden padez iz avtobusa. Iz mestnega avtobusa je padla pri studentskem kolodvoru 16letna dijakinja Hedvika Hol, ki je obležala na cesti nezavestna s težkimi notranjimi poškodbami. Šofer in sprevoznik mestnega avtobusa sta bila ovadena oblastem.

a— Obsojen goljuf. Mariborski mali kazenski senat je obsodil 57letnega trgovskega zastopnika Gabrijela Majcna iz Maribora na 2 leti strogega zapora, ker je pod raznimi triki izvalil od številnih oseb denar, ki ga je potem zapravljaj. Majcen

je pri razpravi očitane mu grehe priznal, izgovarjal pa se je, da je živel v bedi.

a— Velika tatvina na Tezmem. Tezenski orožniki so aretirali 26letnega Franca Sletingerja in 27letnega Jožefa Kokola iz Dobrave, ki sta osumljena, da sta ukradla iz zaprtih železniških vagonov na Tezmem 1100 kg svinca v vrednosti 22.000 Din. Ukradeni svinca sta prodajala neki prekupevalki s starim železjem. Aretirani Sletinger je tatvino deloma priznal. Ob aretirancu sta bila oddana v zapore tukajšnjega sodišča.

Gospodarstvo

Novi državni proračun

Kakor smo že včeraj poročali, je ministrski svet na svoji seji v soboto sprejel državni proračun za l. 1941, in sicer za devet mesecev tekočega leta, ker se mora po novem zakonu o državnem računovodstvu proračunsko leto kriti s koledarskim letom. V formalnem pogledu se novi proračun razlikuje od prejšnjih proračunov, ker je zopet razdeljen na dva dela, in sicer proračun splošne države uprave in proračun gospodarskih podjetij. Tako razdelitev proračuna smo že imeli pred letom 1936, ko je takratni finančni minister Leticia predpisal enotnost proračuna. Sedaj se zopet vračamo na prejšnji sistem.

Proračun državnih podjetij obsega po zakonu o državnem računovodstvu vse one državne ustanove, ki jih ministrski svet na predlog finančnega ministra proglasi kot samostojne državne ustanove. To so po novem proračunu: državne železnice in rečna plovba iz prometnega ministrstva, uprava državnih monopolov, Poštna hranilnica, Državna hipotekarna banka, državno podjetje Belje in državna tvornica sladkorja na Cukarici iz finančnega ministrstva, celotno ministrstvo pošte telegrafa in telefona, državna razredna loterija iz kmetijskega ministrstva, državni gozdovi in državna rudarska podjetja ter končno državne tiskarne in državna gledališča. Do leta 1936 je proračun državnih gospodarskih podjetij obsegal tudi socialne in zdravstvene ustanove, ki zdaj ostanejo v proračunu državne administracije. Med državne samostojne ustanove pa so prišla sedaj tudi narodna gledališča.

Celotni državni proračun znaša za razdobje od 1. aprila do 31. decembra 14 milijard 115 milijonov din. Temu znesku proračuna za 9 mesecev bil ustrezal znesek 18,8 milijarde din za celo leto. V dosedanjem proračunu so znašali enomesečni predvideni državni izdatki 1224 milijonov din, po novem proračunu pa znašajo 1568 milijonov. Kakor je finančni minister dr. Štetič v svoji izjavi že omenil, pa se novi proračun ne da prav primerjati z dosedanjim, zlasti kar se tiče gospodarskih podjetij, ki so imela že doslej pooblastilo, da lahko materialno izdatke povečajo preko v proračunu odobrenih kreditov, in sicer na breme doseženih večjih dohodkov. Pa tudi dosedanj izdatki državne administracije so bili znatno večji nego je bilo predvideno v proračunu, če upoštevamo naknadne izredne kredite, ki so bili odobreni za razne neodložljive državne potrebe, in če se upoštevajo naknadni krediti za odobrene izredne dodatke državnim uslužbencom.

Glavne postavke novega proračuna državne administracije so naslednje (v milijonih din):

I z d a t k i	
vrhovna državna uprava	113,7
poljnine, inval. podpore	1.066,8
državni dolgovi	1.190,0
ministrstvo pravde	335,7
« prosvete	712,4
« zunanje	136,8
« notranje	469,3
« financ	1.252,7
« vojske in morn.	2.640,5
« za zgradbe	262,0
« prometno	296,7
« za kmetijstvo	170,7
« za trg. in ind.	41,9
« za gozdove in rud.	26,2
« za soc. pol. in nar. zdr.	219,1
« za tel. vzgojo	27,3
« za oskrbo in prehr.	23,0
proračunski rezervni krediti	40,0
skupaj	9.024,7

d o h o d k i	
neposredni davki:	
splošni nep. davki	1.503,3
posebni davki	1.205,6
izredni davki	112,5
posredni davki:	
trošarine	1.207,1
takse	1.334,6
carine	902,2
monopoli	1.699,5
dohodki admn. ustanov	60,8
razni majhni dohodki	85,0
dobiček drž. podjetij	490,1
skupaj	8.600,7
presežek izdatkov nad dohodki	424,0

Tkanine iz steklenih vlaken

Podpredsednik ameriške družbe Owens Corning Fiberglass Corp Slatyer je imel nedavno v newyorški zvezi tekstilnih tehnologov zanimivo predavanje o velikih uspehih pri predelavi in uporabi steklenih vlaken. Proizvodnja najtanjših steklenih vlaken je že prebrodila stanje polukusov in se je razvila v znatnem obsegu, kar je omogočilo občutno znižanje cene. Slatyer je omenil presenetljivo dejstvo, da se okrog 50% celotne svetovne produkcije tekstilnih surovin ne uporablja za oblačila in hišno gospodarstvo, temveč za tehnične namene. Tako gre 12% svetovne proizvodnje bombaža za izolacijo električnih vodov in kablov. Ravno za ta namen pa so se nova vlakna iz stekla izkazala kot naravnost idealna, ker so za izolacijske svrhe mnogo bolj primerna kot bombaž. Tudi za razne naprave pri filtriranju in za lupljenje izolacije so se steklena vlakna izkazala kot najbolj primerna. Nedavno so pričeli izdelovati tudi prevleke za krila letal iz steklenih vlaken. Slatyer zatrjuje, da ovira uporaba vlaken iz stekla za oblačila edino to, da se nimamo primerne načina za barvanje. Zato ne more tekstilna industrija v polnem obsegu izkoristiti posebne lastnosti steklenih vlaken, t. j. velike trdnosti in elastičnosti. V Ameriki so že pričeli iz steklenih vlaken izdelovati sukanec. Steklena

Proračun državne administracije izkazuje — upoštevajoč presežek dohodkov nad izdatki po proračunu državnega gospodarstva — primanjuljaj v višini 424 milijonov din. Ta primanjuljaj bo po izjavi finančnega ministra krit v teku izvršitve proračuna z energično štednjo pri izdatkih, kolikor pa bo potrebno z uvedbo novih izvorov dohodkov po posebnih zakonskih predpisih, ki bodo naknadno izdani. Zaenkrat v proračunu niso predvideni nobeni novi davki. Kakor sedanjim finančni zakon vsebuje tudi novi finančni zakon, predpis, da je za angažiranje in uporabo kreditov za materialne izdatke preko 80% v proračunu predvidenih zneskov potrebna predhodna odobritev finančnega ministra. Že v dosedanjem proračunu se je izkazalo, da je ta določba koristna, saj je končno omogočila prihranek v višini 8,5% v proračunu predvidenih kreditov, odnosno prihranek v višini preko 1 milijarde din. Finančni minister je tudi poudaril, da se državni dohodki zadovoljujoče razvijajo in smo v desetih mesecih tekočega proračunskega leta dosegli 5,5% več dohodkov, kakor je bilo predvideno za isto razdobje v proračunu (proračun dohodkov je bil v tem razdobju preokrožen za 700 milijonov din v primeri s proračunsko oceno). Zato pričakuje finančni minister, da bo tudi v novem proračunskem razdobju pri izvajanju stroge štednje zasigurno proračunsko ravnotežje.

Sam proračun državne administracije za prihodnjih devet mesecev kaže v primeri z dosedanjim proračunom za devet mesecev povečanje za 1380 milijonov din. Najobčutnejše povečanje je zabeleženo pri proračunu finančnega ministrstva, namreč za 886 milijonov din. Od gornje vsote odpade 600 milijonov din na kredit za potrebe uradniške aprovizacije, ki je predviden, da se olajša položaj državnih uslužbenec. Na breme tega kredita bo državnim uslužbencom omogočen nakup živil po nižji ceni, kakor je tržna cena. Nadaljnji znesek 230 milijonov din je v proračunu finančnega ministrstva predviden kot dotacija skladu za narodno obrambo. Minister dr. Štetič je v tej zvezi omenil, da proračun ne izkazuje povečanja izdatkov ministrstva za vojsko in mornarico, ker se bodo izredni izdatki vojnega ministrstva financirali na breme sklada za narodno obrambo.

Glavne postavke proračuna samostojnih državnih ustanov pa so naslednje (v milijonih din):

I z d a t k i	
narodna gledališča	19,3
državne tiskarne	35,9
uprava drž. monopolov	491,9
Poštna hranilnica	24,5
državno posestvo Belje	145,7
drž. tvorn. sladkorja Cukarica	135,3
uprava drž. železnice	3.294,0
drž. rečna plovba	119,8
min. pošte, telegr., telef.	492,9
drž. razredna loterija	3,1
uprava drž. gozdov	78,3
uprava drž. rudnikov	249,7
skupaj	5.090,4

d o h o d k i	
nar. gledališča	19,3
drž. tiskarne	36,7
uprava drž. monopolov	491,9
Poštna hranilnica	116,0
drž. posestvo Belje	179,0
drž. tvorn. sladkorja Cukarica	160,0
Drž. hipotekarna banka	120,0
uprava drž. železnice	3.294,0
drž. rečna plovba	119,8
min. pošte, telegr., telef.	661,0
drž. razredna loterija	3,1
uprava drž. gozdov	94,0
uprava drž. rudnikov	303,0
skupaj	5.597,8
presežek dohodkov	507,3

Gornji presežek dohodkov nad izdatki v višini 507,3 milijona din je treba še znižati za dotacijo državnim gledališčem in državnim tiskarnam v Beogradu. Po tem odbitku znaša čist presežek dohodkov nad izdatki pri samostojnih državnih ustanovah 490,1 milijona din; ta poslednji znesek je v proračunu državne administracije upoštevan kot dohodek.

vlakna se uporabljajo v industriji kravat, in sicer mešana vlakna, kjer je 50% steklenih vlaken in 50% naravnih svile. Tkanina, ki se dobi iz take preje, se prav nič ne mečka in je zlasti neobčutljiva proti vlagi. Prednost steklenih vlaken, da se v vlažnem stanju nič ne spremenijo, je dovedla industrijo namiznega in posteljnega perila, da je pričela uporabljati steklene tkanine. Slatyer je na svojem predavanju pokazal krasen damastni prt, ki je bil že stokrat opran, pa se zdi kakor nov. Ta prt je izdelan iz čistih vlaken. Cena tkanin iz steklenih vlaken je zaenkrat še razmeroma visoka. Verjetno pa je, da se bo produkcija še bistveno povenila.

Sedaj delajo polkuse za nadomestitev bombaža s steklenimi vlakni pri izdelovanju pnevmatik za avtomobile in polkuse raznega načina mešanja steklenih vlaken z naravnimi in umetno svilo.

Razmah te nove produkcijske panoge je prinesla uvedba novega načina za izdelovanje steklenih vlaken, ki omogoča izdelovanje najtanjših vlaken in 20krat hitrejšo produkcijo kakor pred 10 leti.

Gospodarske vesti

Uredba o emisiji bonov za narodno obrambo. Iz Beograda poročajo, da je ministrski svet na sobotni seji poleg državnega proračuna odobril tudi uredbo o emisiji bonov za narodno obrambo na domačem trgu. Uredba bo prihodnje dni objavljena in je pričakovano, da bo na osnovi te

uredbe v kratkem ustanovljena pri Narodni banki amortizacijska blagajna za te bonove. Amortizacijska blagajna bo vodila tudi vse posle v zvezi z emisijo bonov. Na čelu amortizacijske blagajne bo upravni svet, ki bo štel 15 oseb.

Podaljšanje zaštite Prvi hrvaški štetičionci. »Službene novine« objavljajo odlok ministra za trgovino in industrijo, s katerim se dovoljuje Prvi hrvaški štetičionci v Zagrebu na njeno prošnjo podaljšanje odloga plačil do konca tega leta, in sicer za njene podružnice izven banovine Hrvatske (za centralo in podružnice na Hrvatskem je podaljšanje že dovolil ban). Obrestna mera za stare vloge znaša 2% bruto.

Prevoz prekomorskega blaga preko Rusije. Ker je uvoz in izvoz blaga v prometu s prekomorskimi državami onemogočen, so se mnoge evropske države v zadnjem času pričele posluževati transsibirskih železnic za uvoz prekomorskega blaga odnosno za izvoz svojega blaga v prekomorske države. V številnih primerih je Rusija že stavila pogoje, da se stroški tranzitnega prevoza plačajo na ta način, da si Rusija namesto prevoznine pridržati del dotične pošiljke. Sedaj poročajo iz Budimpešte, da vsebuje tako določbo tudi najnovejši sporazum o uvedbi železniškega prometa med Sovjetsko Rusijo in Madžarsko. Na osnovi tega sporazuma dovoljuje Sovjetska Rusija Madžarski v načelu tranzit prekomorskih pošiljk v Madžarsko odnosno madžarskih pošiljk v prekomorske države. Sporazum vsebuje klavzulo, da si Rusija pridržati pravico, v posameznih primerih določiti, za kakšno blago dopušča tranzit. Prevoznina za tranzitno blago se ne more plačati v denarju, niti v dolarjih, temveč le v blagu. Prejemnik blaga mora namesto prevoznine prepustiti Rusiji določen odstotek dotičnega blaga. Ta odstotek je pri raznem blagu različen in znaša 40 do 70 odstotkov. Pri sklepu kupčije je treba sovjetskimi oblastvom prijaviti namero prevoza in se kupčija šele tedaj sklene, če pride s sovjetskimi oblastvom do sporazuma glede vprašanja deleža Rusije v blagu za povračilo tranzitnih stroškov. Ruska oblastva si pridružuje pravico določiti, kakšno blago se sme tranzitirati zaradi preobremenitve transsibirskih železnic; na drugi strani pa namerava Rusija dopustiti prevoz le za tako blago, ki ga tudi sama potrebuje.

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSČAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NECISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRAŠLIH. NAGLO SUSI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 12.— ZA SKATLICO.

Obračunavanje skupnega davka pri uvozu. V smislu odloka finančnega ministra veljajo v aprilu naslednji tečajji, po katerih bodo carinarne o priliki določitve odmerne osnove za skupni davek na poslovi promet in luksuzni davek preračunale na dinarsko vrednost fakture, ki se glase na drugo valuto, kakor je valuta izvozne države: 1 angl. funt 176,17 din, 1 ameriški dolar 44,55, 6 kanadski dolar 44, 100 švicarskih frankov 1033,65 din. Gornji tečajji se pri preračunavanju vrednosti uporabljajo samo tedaj, če se blago uvaža iz blizinskih držav in se plača v kliringu.

Uradni tečajji za april. Zaradi pravilne mere taks po zakonu o taksah je finančni minister določil za april naslednje uradne tečaje: 1 napoleonodor 350 din, 1 zlata turška lira 398,30, 1 angleški funt 217,50, 1 ameriški dolar 55, 1 kanadski dolar 54, 1 nemška marka 17,82, 1 belga 7,13, 1 penga 8,76, 1 brazilski milraj 2,95, 1 egiptski funt 215,50, 1 palestinski funt 214,50, 1 urugvajski pezos 18,50, 1 argentinski pezos 12,40, 1 čilski pezos 1,21, 1 turška papirnata lira 35,40, 100 francoskih frankov 119, 100 švicarskih frankov 1276,10, 100 italijanskih lir 228,23, 100 holandskih guldinarjev 2364,70, 100 bolgarskih levov 52, 100 rumunskih lejev 25,96, 100 danskih kron 860,35, 100 švedskih kron 1310,85, 100 norveških kron 1012,50, 100 španskih pezet 504,05, 100 drahem 38,28, 100 čeških kron 150,50, 100 slovaških kron 350, 100 finskih mark 90,10, 100 iranskih (perzijskih) rialov 100, 100 portugalskih eskudov 220,40.

Dobave. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 7. aprila ponudbe za dobavo čiste nafte in petroleja ter varnostnih pasov, do 15. aprila pa za dobavo kompletne agregata za črpanje pitne vode. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 14. aprila ponudbe za dobavo osov in za jamske vozčke in koles za jamske vozčke, do 5. maja pa za dobavo koles za jamske vozčke.

Borze

1. aprila

Na jugoslovenskih borzah je nadalje povpraševanje za grške bone po 37,50. Tečajji na svobodnem trgu so ostali nespremenjeni.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri mirni tendenci trgovala po 477,50 (v Beogradu po 477,50). Promet je bil še v dalmatinskih agrarnih obveznicah po 79,75 — 80,25 (v Beogradu po 79,75) in v delnicah Trboveljske po 390.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečajji: London 174,57 — 177,77, New York 442,5 — 448,5, Curih 1028,64 — 1038,64. Tečajji na svobodnem trgu: London 215,90 — 219,10, New York 5480 — 5520, Curih 1271,10 — 1281,10. Privatni klirng: Berlin 1772 — 1792, grški boni 37,50 den.

Curih. Beograd 10, Pariz 8,90, London 17,36, New York 4,31, Bruselj 69, Milan 21,5750, Madrid 39,50, Amsterdam 229, Berlin 172,30, Stockholm 102,6750, Oslo 98,50, København 83,50, Sofija 4,25, Lisabona 17,28, Budimpešta 8,5, Atene 3,00, Carigrad 3,3750, Bukarešta 2,00 (bankovci: angl. funti 8,10, franc. fr. 3,45, dolarji 4,2750, Bre 12, marce 48, pengi 60).

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 477,50 — 478 (477,50) 4% agrarne 56 bl. 4% severne agrarne 56 den. 6% dalm. agrarne 79,50 — 80,75 (79,75) — 80,25, 6% šumske 79 den. Trboveljske 390 — 395 (390). Beograd. Vojna škoda 477,50 den (477,50) 6% begluške 85 — 85,50 (85), 6% dalm.

agrarne 79,75 (79,75), 6% šumske 79,75 den. 7% invest. 99 den. (99).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Novosadska blagovna borza (1. t. m.). Tendence nespremenjene. Oves: baški sremski in slavonski 400 — 405, Ječmen: baški sremski 557,50 — 562,50. Koruza: čas su primerno suha z 18% vlage franko vagon ali šlep 232 (za vsak odstotek manj vlage se cena povzra za 4 din); umetno sušena koruza s 14% vlage 250 din. Moka (franko vagon ali šlep v dunavski banovini): pšenčna »Ogg« in »Ogg« 723; 70% presejana pšenčna moka 358; 85% enotna pšenčna moka 332,25; nepresejana pšenčna moka 351; presejana koruzna moka ali koruzni zdrob z največ 14% vlage 231; presejana koruzna moka iz časa primerno suhe koruze 250; nepresejana 230. Otrobi (franko vagon ali šlep dunavska banovina); pšenični 200; koruzni s kalmi 150; brez kalmi 70. Fižol: baški in sremski 630 — 635.

Proslava kraljevega nastopa v Žužemberku

Žužemberk, 31. marca.

Hitro se je pri nas raznesla vest, da je Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel oblast in vodstvo države v svoje roke. Članstvo sokolskega društva kakor tudi naraščati in deca je ob 17 uri napolnilo društveno čitalnico. Ob okrašenih slikah Nj. Vel. kralja Petra II. se je z državno himno pričela društvena proslava. Br. starosta Alojzij Smerke je v zbranih besedah poudaril pomen svečanega dogodka in pozval vse navzoče, da stori vsak svojo dolžnost do kralja, naroda in domovine. Nato je bila odposlana Nj. Vel. kralju Petru II. brzojavna čestitka in izražena neomajna zvestoba in vdanost. Ob navdušenih vzkliklih kralju vojski domovini s prepevanjem slovenske in sokolske himne se je članstvo žarečih oči in veselih obrazov razširilo. Ni pa še popolnoma lezel mrak na zemljo ko je armada sokolskih pripadnikov z državno trobojko na čelu, s številnimi lampončniki in ob streljanju petard odšla pred gasilni dom. Tam se je zbrala ogromna množica ne glede na pripadnost. Navzočnega je z balkona gasilnega doma pozdravil šolski upravitelj g. Frano Mervar in v impozantnem govoru očrtal pomen 27.

Usakdo ve

da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z »Bayer«-jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez »Bayer«-jevega križa, ni!

Opis: reg. pos. št. 1757 od 23. marca 1940.

mo — Jelena so videli pred dnevi v Soteski pod Trnavčami. V elegantnih skokih je pridiral iz Hudobrenikov h goščav, lagodno preskočil Trnavo in neustrašeno nadaljeval pot proti Radegundi. Baje so našli drvarji naslednji dan pod Zagradiškimi pečmi njegovo ležišče. Nemara je jelen isti, ki sta ga decembra videla na Mozirski planini dva turista. Prav gotovo se je samotar zatekel k nam z bližnjega Koroskega ali pa z Gorenjskega.

Iz Škofje Loke

Šl — Svojo globoko vdanost in zvestobo kralju je Škofja Loka ponovno izpričala davi, ko se je vršila v župni cerkvi sv. Jakoba slovesna služba božja za kralja. Cerkev je bila natlačena polna zastopnikov civilnih in vojaških oblastev in ostalega meščanstva.

Šl — Poroka vrliga sokolskega para. Te dni sta stopila pred oltar gđe. Hilda Wolkenpergova in poročnik prvega planinskega polka g. Velimir Svoboda. Puštalski fantje v narodnih nošah so pripravili tradicionalno šrango in se je moral ženin odkupiti. Mlademu paru naše iskrene čestitke in vso srečo!

Za opeklinami je umrl

Litija, 31. marca. Zaradi pomanjkanja petroleja uporablja na kmetih različne mešanice za razsvetljavo. Petroleji mešajo z bencinom, špiritom in drugimi gorljivimi tekočinami. Mnogi si pomagajo s karbidom in acetilenkami.

Posestnik Alojz Bajec iz Moravc pri Sv. Križu nad Litijo je tudi pripravil petrolej. Nalij je vanjo mešanice z bencinom in se pri tem delu preveč približal z gorečo svečo. Tekočina se je vnela in eksplodirala. Bajca je ožgalo po rokah, prstih in na glavi. Domači so poklicali zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz v ljubljansko bolnišnico. Opekline pa so bile prehuje in včeraj so dobili domači obvestilo, da je gospodar v bolnici umrl.

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 2.: Protekcija. Red B. Četrtek, 3.: Zaprti vrata. Red četrtek. Petek, 4.: zaprti.

Nušičeva »Protekcija« je zabavna igra, v kateri je orisal dramatik lov za protekcijo pri ministru. Na oder je postavil najrazličnejše ljudi, ki si prizadevajo dobiti protekcijo v ta ali oni namen. Pokazal pa je tudi na vesel način, s kakšnimi težavami se morajo boriti tisti, ki so brez nje in nočejo zatajiti nje na ljubo svojih nazorov. Igrali bodo Peček, Nablocka, Simičeva, Cesar, Rakarjeva, Gale, Levarjeva, Potokar, Slavčeva, Drenovec, Daneš, Presetnik, Plut, Milčinski. Režiser prof. Šest. Dravi bo predstava za red sreda.

O P E R A

Sreda, 2.: zaprti. Četrtek, 3.: Faust. Red četrtek. Petek, 4.: zaprti.

Gounodov »Faust« na našem odru. Jutri bodo ponovili za red četrtek popolnoma novo uprizoritev Gounodove opere »Faust« s Franciom v naslovni partiji, Vidaličev kot Margareto, Popovom kot Mefistom, Kogejvo kot Marto, Dolničarjem kot Valentinom, Polajnarjevo kot Sieblom in Česnikom kot Branderjem. Novi kostumi in inscenacija ter zanimiva koreografija dajejo slikovito predstavo. Dirigent D. Zebre, režiser C. Debevec, koreograf inž. Golovin.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 2.: Doroteja Angermanova. Gostovanje mariborskega gledališča.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 2.: zaprti.

R A D I O
Sreda, 2. aprila.

Ljubljana, 7.: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Spored jugoslovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Poročila. — 17.30: Naši pevci in pevke (plošče). — 18: O treznosti in dostojnosti. — 18.20: Plošče. — 18.30: Mladinska ura: Pojte z nami! — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura: Vojška oddaja. — 19.55: Plošče. — 20: Samospevi gđe. V. Zistler, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20.45: Koncert rad. orkestra. — 22: Napovedi, poročila.

Najdaljša diplomatska vožnja

Pot japonskega zunanjega ministra iz Azije v Evropo

Pot, ki jo je napravil japonski zunanji minister Macuoka iz svoje domovine v Evropo, je s svojimi 15 tisoč km vožnje sem in tja pač najdaljša železniška vožnja, ki jo je napravil kakšen državnik na svetu, da obišče državnike enakih misli v drugem delu sveta. Ko se je Macuoka poslovil

od japonskega cesarja, se je najprej odpeljal iz Tokija čez dolgo ozemlje otoka Honda in je po tisoč kilometrih vožnje dosegel Simonoseki, eno najzadnjih pristanišč na japonskem ozemlju. Od tam je nadaljeval vožnjo z ladjo do Cušima. V desetih urah je opravil 200 km pota ter se je izkrcal v korejskem pristanišču Fusanu. Tam je nanj že čakal vlak, ki je odbrzel mimo korejske prestolnice Solula v glavno mesto Mandžurije, Mukden.

Mukden je eno najvažnejših

Železniških vozlišč

Dalnega vzhoda. Ena najmodernejših železnic sveta drži iz najjužnejšega konca Mandžukua, iz Dairena v severovzhodni smeri proti Harbinu. Na tej progi vozi sloviti azijski ekspres, ki prevozi 1000 km dalje v pičlih desetih urah. Macuoka je dal to železnico zgraditi pred leti, ko še ni bil japonski zunanji minister, temveč predstavnik južno-mandžurske železniške družbe. Zdaj se je torej peljal iz Mukdena proti Harbinu, potem je nadaljeval vožnjo v Mandžulij, ki je tudi bila dolga

tisoč kilometrov.

Mandžulij je meja med Sovjetsko Rusijo in japonsko interesno sfero.

Ruski sibirski ekspres že od nekdaj vozi iz Mandžulija proti zapadu. Med rusko

in japonsko mejo je tu ozek pas »zemlje brez gospodarja«. Ta pas je Macuoka prevozil v japonskem vlaku do ruske postaje Otpor. Tu se je šele začelo sklenjeno potovanje 9000 km dolge poti v Moskvo.

Osem dni in osem noči

je dirjal sibirski ekspres in požiral neskončno daljavo ruskega ozemlja čez Čito in Jablanovo gorovje, skozi burjatsko Mongolijo, mimo Bajkalskega jezera, skozi Sibirijo, deželo Sojotov, Tatarov in Baški-

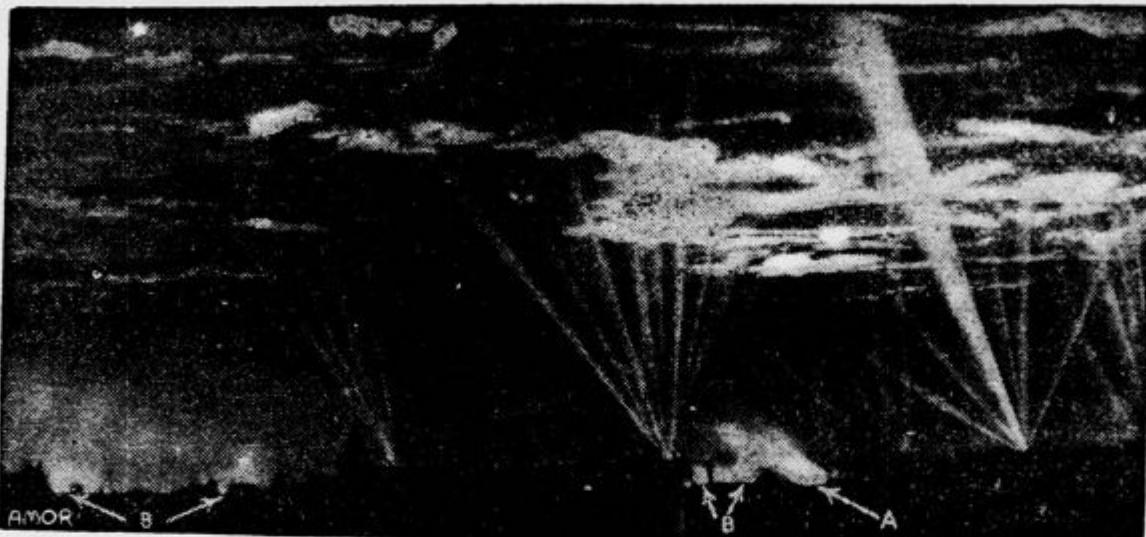
rov, čez Ural in čez ozemlje Volge do vrat ruske prestolnice.

Tam se je Macuoka ustavil poldrugi dan in je potem nadaljeval potovanje v Nemčijo. Z ruske postaje Češev je prišel skozi

neutrlni ozemeljski pas

v Malkinjo, prvo postajališče na tleh današnje Nemčije. Zadnja etapa na tej poti tritedenskega potovanja je bil Berlin, kjer se je sestal z državnim kancelarjem Nemčije in od tam nadaljeval potovanje v italijanski Rim.

Žarometi razsvetljujejo nebo

Posnetek ob napadu iz zraka na angleško prestolnico. Puščice A in B kažejo mesta, kamor so padle bombe

Tonaža križark

izgubljenih v bitki na Jonskem morju

Italijansko vojno poročilo navaja, da so bile v srditem boju med 23. in 29. marca izgubljene tri križarke in dve konrtorpedovki italijanske vojne mornarice. Angleško vojno poročilo pravi, da so bile to križarke: Pola, Zara in Fiume.

Po podatkih nemškega pomorskega almanaha spadajo križarke tipa »Pola« zgrajene med 1.1930. in 1931. med ladje, kakršnih je imela Italija ob svojem vstopu v vojno sedem s skupno tonažo 70.000 ton, kajti vsaka teh ladij ima 10.000 ton. Razen treh potopljenih križark razpolaga Ita-

lija zdaj še s štirimi križarkami tega tipa. Imenujejo se: Gorizia, Trieste, Trento in Bolzano.

Te križarke vozijo z brzino 32 vozlov na uro in njihova hitrost se v primeru potrebe lahko poveča do največje brzine 35,5 vozlov. Vsaka teh ladij ima 8 topov kalibra 20,3, 12 protiletalskih topov v stolpovih, 10 težkih protiletalskih streljalic in katapult za letala. V dolžino meri 183 m, širka je 20,6 m, visoka pa nekaj manj kakor 6 m.

Izgubljene konrtorpedovke so manjše ter imajo približno po 1500 ton.

Nov izolirni material

Velit, skupek impregniranih ploščic iz lepenke

Na švedskem so začeli uporabljati novo vrsto izolirnega materiala, ki ga imenujejo »velit«. Sestoji iz ploščic lepenke, ki so na poseben način impregnirane, da ne propuščajo vlage.

Novo sredstvo, ki se je pri dosedanjih poskusih v hišah in hladilnicah izobno obneslo, se da še najbolj primerjati s plutovino, vendar s to razliko, da je mnogo cenejše od plutovine. Izdelujejo ga že v velikih množinah v neki švedski tvornici in kakor pričajo inzerati v švedskih listih, vlada po velitu veliko povpraševanje. Velit

je odkril inženir Karel Munters, mož, ki si je stekel zasluge še za neko drugo izolirno sredstvo, ki rabi za hladilne naprave.

ANEKDOTA

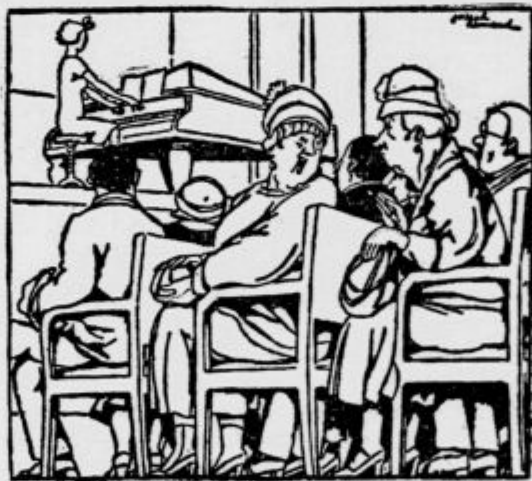
V Florenci so imeli nekoč izredno zgodaj dozorelega dečka, pravega čudežnega otroka. Lorenzo de Medici, vladar mesta, ga je pokazal nekoč milanskemu poslaniku in ga je vprašal, kaj misli o njem.

»Otroci te vrste se pozneje običajno razvijejo v neumneže,« je dejal poslanik.

»Potem ste bili vi gotovo tudi čudežno

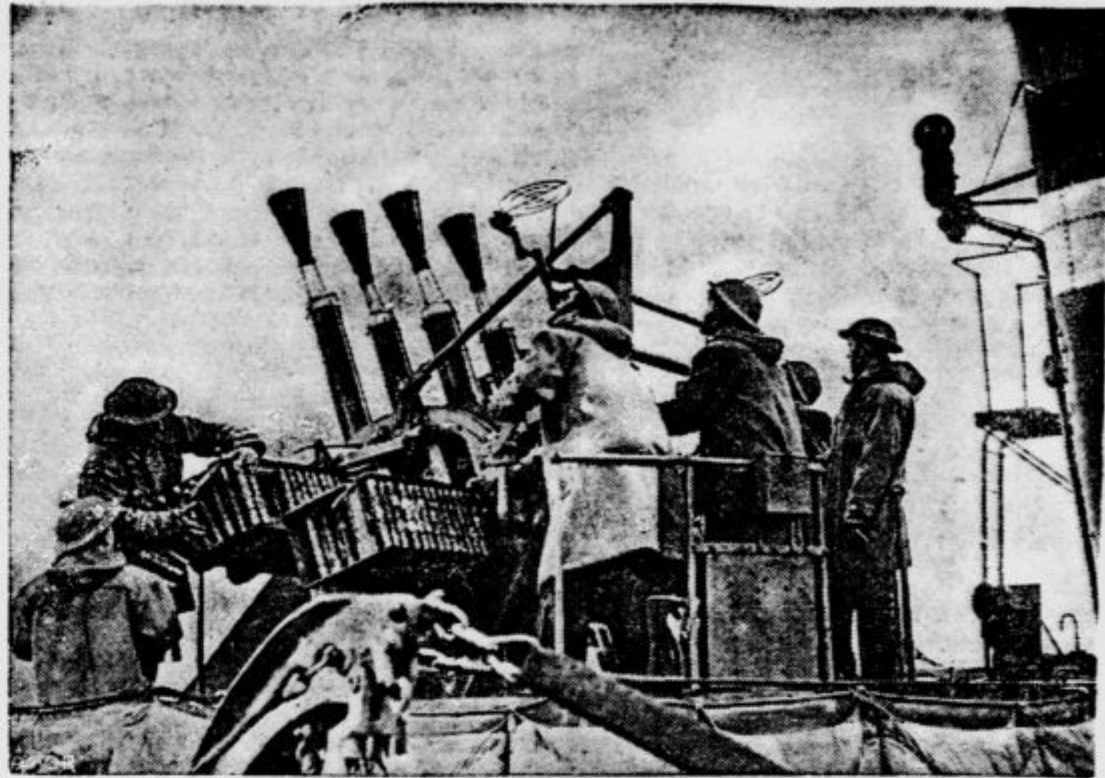
dete,« se je odrezal petletni dečko.

VSAM DAN ENA

»Kaj pa vi? Ali igrate na klavir?«
»Ne vem, doslej še nisem poskusila...«
(»Politiken«)

Novo protiletalsko orožje

Angleži so izumili proti letalom novo orožje: top s štirimi žreli. Izstrelki tega avtomatičnega topa napravi 750 m na sekundo

Relief iz dragih kamnov

Bogastvo Sovjetske zveze v zemljevidu

Na industrijski razstavi v Moskvi je bil nedavno razstavljen veliki zemljevid Sovjetske zveze, sestavljen iz dragih in poldragih kamnov, zbranih iz vseh pokrajin široke države. Prvotni zemljevid je bil razstavljen že v sovjetskih paviljonih v Parizu in New Yorku ter je takrat obsegal 12 zveznih republik. Ker pa se je poslej Sovjetski zvezi pridružila še četvorica novih držav Estonske, Latvije, Litve in Moldavske ter sta se dve zvezni republiki, Belorusija in Ukrajina, povečali z znatnimi deli bivšega poljskega in rumunskega ozemlja, je bilo treba zemljevid razširiti ter vpoštevati tudi novo pridobljene kraje. Zemljevid meri okoli 30 štirjaških metrov, je montiran na kovinskem ogrodju, tehta več kakor 5 ton in je zložen iz kakih 100.000 rudninskih delcev.

Državna meja je označena s širokim rdečim pasom iz jaspisa in rodonita. Relief pokrajine je podan izredno posrečeno iz

jaspisovih delcev zelenih, rumenkastih in rdečkastih odtenkov. Ogromna vodna stranstva so na zemljevidu nakazana s temnosinim lazuritom. Belomorski prekop, prekop Volga—Moskva in Veliki Frganski prekop so zaznamovani s pasovi iz modrih akvamarinov. Šestnajst rubinovih zvezd označuje šestnajst prestolnic zveznih republik, katerih imena so napisana s smaragdmi.

Zemljevid kaže tudi nahajališča premoga, nafte, zlata, bakra in drugih rudnin ter razmestitev najvažnejših panog državnega gospodarstva. Vsega je na zemljevidu okoli 10.000 imen, sestavljenih iz poldruga kamenja. Pri sestavljanju te mozaične umetnine je bilo zaposleno preko 800 ljudi — zlatarjev, brusarjev draga kamenja, mojstrov mozaične obrti, slikarjev, zemljepiscev, gospodarstvenikov itd. Zemljevid je vzbujal največjo pozornost posetnikov razstave.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da so v Konstanci v nedeljo ob pol dvanajstih zvečer opazili na nebu repatico, ki je imela rep obrnjen proti zapadu;
da je švedska vlada uvedla obvezen vojaški poduk na vseh srednjih šolah;
da je angleška vlada pozvala vse lastnike strojev za računanje, naj dajo stroje na razpolago londonski vladi;
da se je na Finskem pojavila zagonetna konjska bolezen;
da zahteva skupina Flamcev naselitev v severni Franciji;
da je bil v Italiji ustreljen zaradi radijskega vohunstva neki Speare;
da so na Japonskem dogradili največji podmorski predor na svetu med otokoma Honši in Kišiu;
da se je Quisling po osemnedvnem bivanju v Nemčiji vrnil v Oslo.

Ljudsko štetje v Rumuniji

Izšel je dekret rumunske vlade, ki določa, da se ima na dan 6. maja popisati vse prebivalstvo na ozemlju rumunske države.

Skok z letala v lokomotivo

V Denverju, Colorado, je obšla strojevodja na neki lokomotivi med vožnjo slabost. Kurjač, ki je opazil, da se bo tovariš sesedel, ga je hotel prestrašiti, toda je pri tem izgubil ravnotežje in padel pod vlak. Lokomotiva je zdaj zdržala mimo postaje, na kateri bi se bila morala ustaviti. Brzjavili so po pomoč in artist Grosser se je ponudil, da reši položaj. Planil je v letalo, ki je bilo ravno pripravljeno za vzlet in se dal odnesti tik nad lokomotivo. Tam je erčno skočil na vlak, se splozil v lokomotivo in potegnili zavore. Železnica mu je za ta junaški podvig plačala šestdeset tisoč dolarjev nagrade.

Ogenj na cisternski ladji

Stefani poroča iz Carigrada, da je na Crnem morju zgorela cisternska ladja »Be-kaz«, ki je vozila 5000 sodov petroleja. Med žrtvami ognja sta tudi dva člana ladijske posadke.

Grški meji se bližajo

Konjiški oddelki nemške vojske v pohodu proti bolgarsko-grški meji

H. Adams:

Daisy in Rosemary

Roman

Jadrno je smuknila nazaj v svojo sobo in prišla duri tako, da je ostala ozka reža, ki ji je omogočala pogled na hodnik. Ni ji bilo treba dolgo čakati. Komaj zaznavni vresk vrat, ki so se zapirala, rahlo kovinsko rožljanje, ko je nočni gost z vnanje strani spet vtaknil ključ v ključavnico in ga obrnil — in mimo nje je zdrknila temna postava.

Nekaj sekund se je še obotavljala in zadrževala sapo, nato je pogledala venjak in videla, kako je postava izginila v eno izmed oddaljenih sob.

V tem kratkem trenutku je spoznala, kdo je bil v kraljevski sobi. Vsaka pomota je bila nemo-goča... bil je Bill!

Na pol začudena, na pol potolažena je zaprla vrata. Kako dobro, da ni bila sklicala ljudi! Toda kaj je delal Bill sredi noči v kraljevski sobi? Zamisljeno je strmela predse. Skrivališče je bilo znano samo nji in Billu. Kaj je delal v njem ob treh zjutraj?

O tem se je morala sama prepričati. Notranji glas jo je priganjal. Takisto neslišno kakor prej Bill je odklenila kraljevsko sobo, jo zaklenila za seboj in prižgala malo žepno svetilko, ki so ji jo

38

bili dali. Nato je postavila stol pod tudorsko rožo, ki je varovala tajni dohod do skrivališča.

Z rahlim vreskom se je opazil odprl, in Daisy se je previdno vzela po oporah, odrinila zgornjo colico in spustila stožčasti svetlobni pramen svetilke po prostoru. Takoj je zagledala tisto, kar je nezavedoma iskala in česar vzlic temu ni mogla pričakovati...

Na preprosti leseni mizi, ki je svoje dni sedel za njo kralj Karol, je stala skrinjica iz rdečega usnja, v kateri sob ili zakladi gospe Carterjeve. Izginula skrinjica, vzrok tolikšnega razburjenja in nemira!

akor ohromela je strmela vanjo. Tu je ne bi bil nihče iskal, zakaj nihče ni vedel za ta prostor — nihče razen nje same in — Bill.

Obotavljaje se je stopila k mizi, odprla pokrov zaklenjene skrinjice, in... pogled vanjo jo je pre-pričal, da leže vsi dragulji pred njo.

Omotica jo je napadla, v glavi se ji je zvrtilo... Kaj, za Boga, naj stori? Hotela je preudariti, pa ni bila zmožna jasne misli. Tako je stala precej časa, ne da bi se ganila. Skrinjica in Bill! Bill in skrinjica! Nazadnje je ohdšla. S težavo se je spu-stila po lestvici — s težavo, kajti zdaj je čutila tudi skelečo bolečino v kolenu, zaprla opaz in pu-stila vse, kakor je bila našla. Nato je zlezla v posteljo.

Bill! Tega si ne bi bila nikoli mislila o njem. Pred dvema dnevnoma je bila spoznala njegovo bitje s tiste strani, ki je ne bi bila nikdar slutila, in zdaj še to! Tat! Tat, ki krade nakit ljudi, od

katerih ni imel drugega kakor dobroto.

In hkratu z grozo je prihajal spomin. Ali se nje-na najdba ni ujemala s tem, kar je bil rekel pred odkritjem skrivališča? »Če hočeš skrivaj spraviti kako reč iz hiše, tedaj razločno zaznamuj pot, po kateri naj bi bila šla, potem pa jo skrivaj na varnem kraju v hiši sami.« Vrtlo okno, lestev ob vna-nji steni! In sredi noči je bil prenesel ukradeni blago iz začasnega skrivališča na kraj, kjer je ni mogel nihče najti!

»Oh, Bill... Bill!«

Daisy je ihté tiščala glavo v blazine in čakala jutra.

Redar Burkett je bil mož beseda. Že davno pre-den se je v hiši kaj gibalo, so vneti kriminalni uradniki iskali po vrtu sledov za vlomilci. Po-sebno pozornost so posvečali oknu, skozi katerega so bili vlomilci očitno prišli v hišo. Nadzornik Moody se je v vsakem oziru razlikoval od redar-ja Burketta. Dolg je bil in suh. Zdelo se ti je, da mu skoraj neverjetno ozki obraz oblikujeta dve ravni črti, ki gresta od nekam obilnih uhlevj naravnost proti koncu dolgega, šiljastega nosu. Na ozki gornji ustnici je imel nekaj ščetinastih dlak. Izraz oči in ust je bil zmerom nezaupljiv.

Moody se je dal prijavit gospodu Carterju.

»Najprej sem preiskal vse zemljišče, gospod,«

je začel, »še preden so hišni prebivalci vstali.«

»To je bilo zelo pametno. Ste našli kaj takega,

kar bi vam utegnlo pomagati?«

»Sem in nisem.« Moody je bil zmerom previ-den in ni nikoli povedal tega, kar je mislil. »Bur-kettu ste obljubili spisek ukradenih predmetov... ali ga lahko dobim?«

»Prosim — izvolite,« je rekel Carter. »Kolikor se pač spominjamo. Razne malenkosti, kakor ovratne in druge igle, niso navedene, a to men-da nič ne dé.«

Nadzornik je jel polglasno čitati: »Obesek z ru-bini, biserna ogrlica, demantna ovratna verižica, demantni uhani in nakit za lase, demantna zapest-nica, dve zapestnici z demanti in safirji, prstan z velikim demantom...« Premolknil je ter obrnil list.

»Kakor vidim, ste napovedali kot vrednost okroglo štirideset tisoč funtov. Lep denar! Ali ste zavarovani?«

»Nes,« je Carter odvrnil. »V Združenih državah so bile stvari zavarovane, med vožnjo semkaj pa sem zamudil obnoviti polico.«

»Zelo škoda, gospod.« Te besede so zvene-le malce nezaupljivo. Nadzornik Moody je bil zme-rom pripravljen na vse. Kolikokrat je že imel opravka s slučajji, ko so si bili lastniki izmisli-li vlom, da bi dobili zavarovalnino. A tu pač ni ka-zalo tako. »Koristno bi bilo, če bi dodali spisku še natančni opis posameznih predmetov.«

»Videl bom, kaj morem storiti,« je Doran odv-nil. »Lahko bi brzojavil v Ameriko po točne po-datke, a v tem primeru bi trajalo vsaj teden dni preden bi imel odgovor v rokah.«

Ne verujte tujim radijskim vestem!

Jugoslavija je danes v najhujšem ognju živčne vojne z vseh strani. Koristil bo sebi in splošnosti, kdor v teh dneh tujih radijskih vesti sploh ne posluša, saj jih vsaka stranka po svoje kroji, da bi v svojo korist vplivala na naše odločitve. Tega vsaj naj se zaveda vsak, kdor res nima drugih skrbi in drugega opravka, kakor da sedi po ure in ure ob radijskem zvočniku, in nima toliko energije, da bi se odločil k prostovoljnemu radijskemu postu.

Zločinec nad narodom in državo pa je, kdor slišane tuje radijske »senzacije« razširja dalje, ne da bi se prej prečital, ali so resnične ali ne, in ne da bi izrecno opozoril, da gre za tujo radijsko propagando. Prav isto velja tudi za vesti, ki jih razširjajo duševno neuravnoteženi ljudje, mnogokrat samo zato, da bi se kazali »poučene« in se delali važne. Ravno zadnji dnevi so najboljši dokaz, da ni bila resnična niti desetina po tujem radiu in po domačih klepetuljah razširjenih senzacij o do-

godkih in razmerah v Jugoslaviji. Zato se vendar ne pustite vleči za nos! Škoda je živcev in škoda časa, ker oboje lahko mnogo bolj koristno porabimo za splošnost, a tudi za svojo lastno korist.

Ne more biti vsak zase državnik. Posameznik tudi ne more vplivati na odločitve ne v tem ne v onem pravcu. Imamo državno vodstvo, ki mu moremo in moramo brezpogojno zaupati. Može, ki so danes na čelu države, so gotovo prav tako domoljubni kakor najboljši med nami, se prav tako ali še bolj zavedajo svoje silne odgovornosti in imajo k temu še dragocene izkušnje kakor redko kdo drugi. Lahko jim mirno zaupamo, da bodo po svoji vesti in po svojih najboljših močeh iskali in našli rešitve, ki bodo najboljše za državo in narod. Vsak posameznik naj jih podpre s tem, da s podgovino vnebo in vestnostjo opravlja svoje vsakdanje delo in v tem smislu vpliva tudi na svojo okolico. Naše geslo bodi slej ko prej: Delajmo! Molčimo! Zaupajmo!

BELEŽKE

Sodelovanje naprednih skupin v Sloveniji

Dne 30. marca 1941. je bil ustanovljen v Ljubljani skupni odbor Jugoslovanske nacionalne stranke, Narodne radikalne stranke in Samostojne demokratske stranke za dravsko banovino. V odbor so povabljeni tudi predstavniki socialistične stranke. Naloga odbora je, da s pomočjo zastopa in uveljavlja pozitivne sklopne napredne politične sile v javnem življenju ter na vseh področjih pospešuje konsolidacijo prilik zaradi okrepitve narodne in državne skupnosti ter splošne narodne sloge.

Pomen naše obrambne pripravljenosti

Beograjski tednik »Napred«, ki ga izdaja vseuč. prof. dr. Mihajlo Ilić, prinaša obsežen uvodnik, v katerem med drugim izjavi:

»V podobnem položaju kakor Jugoslavija je švica, ki prav tako ne želi nič drugega, kakor ohraniti svojo nevtralnost. Vendar je mobilizirala vso svojo oboroženo moč, prav zaradi zagotovitve svoje nevtralnosti. Če je tako ravnila stalno nevtralna država, nihče ne more ničesar očitati Jugoslaviji, če je tudi ona spravila svojo oboroženo silo v tisto stanje, ki ga smatra za primerno, da ohrani in obrani svojo nevtralnost. Naša politika je slej ko prej miroljubna. Za vsak primer pa je treba obrambno sposobnost države dvigniti do najvišje stopnje. In to ne samo v vojaškem pravcu, marveč v vsakem pogledu. Pri nas k sreči ni potrebna posebna propaganda za dviganje morale, ki je itak na časti vredni višini. Tudi ni treba zmanjševati nevarnosti, pred katero stojimo, ker zna naš narod gledati v oči z vsaki nevarnosti. Samo ničesar ne smemo storiti, kar bi izpodjedalo in rušilo tako duševno razpoloženje in kar bi ubijalo v narodu vero in zaupanje. Z vseh strani se mora pokazati enaka vdanost državi in enaka pripravljenost, da za neodvisnost države vse doprinesemo na žrtvino. Trenutek je težaven, toda obenem vzvišen.«

Podeželske šole in olajšave obiska

Iz učiteljskih krogov smo prejeli naslednji dopis:

Zakon o narodnih šolah določa za vse otroke oboje spola osemletno obvezno šolanje, vendar pa dopušča v zadnjih letih šolanja neke posebne olajšave za učence (ke) kmečkih staršev, ki jih dovoljujejo banske oblasti po svojem uvidevanju. Določbe glede olajšav so se v zadnjih letih precej menjavale in so se tudi na raznih šolah različno upoštevale. Tako n. pr. so na nekaterih šolah dovoljevali po zakonu določene olajšave glede šolskega obiska le otrokom, ki so redno napredovali ter dospeli v 3. ali 4. razred višje ljudske šole. Na drugih šolah so spet dovoljevali olajšave otrokom, ne oziroma se, kateri razred višje ljudske šole obiskujejo, le da hodijo v šolo sedmo ali osmo leto. Le v razredih osnovne šole (nižje ljudske šole) se olajšave niso dovoljevale.

Do letošnjega leta so bile olajšave v tem, da so učenci(ke), ki jim je bila dovoljena olajšava, redno obiskovali šolo le v 5 zimskih mesecih, od novembra do konca marca. Letošnje leto pa je kr. banska uprava glede olajšav odredila tako, da obiskujejo učenci (ke), ki jim je dovoljena olajšava, celo leto šolo, in sicer od začetka šolskega leta do novembra dvakrat tedensko, od novembra do konca marca redno vsak dan, od aprila dalje do konca šolskega leta pa spet le dvakrat tedensko.

V izrazito kmečkih šolah kjer se dovoljujejo olajšave le v 3. in 4. razredu višje ljudske šole in tvorijo ti učenci eden ali dva razreda skupno, kar je le na višje organiziranih šolah mogoče, bi to še neka-ko odgovarjalo svojemu namenu. Na nižje organiziranih šolah, kjer se po več oddelkov skupno poučuje, kakor tudi na šolah, kjer olajšave niso dovoljene vsem otrokom, pa take olajšave zelo motijo pouk na škodo onih, ki redno vsak dan vse leto pohajajo v šolo. V teh razredih se mora učiteljski oziroma na učence z olajšavami in tako zastaja pouk pri rednih vsakdanjih učencih.

V interesu našega narodnega šolstva in učence se mladine bi bilo, da bi se uvedla za vse učence (ke) brez obzira redna vselna šolska obveznost brez vsakih olajšav. Ljudska šola sama na sebi tako po svojem ustroju kakor tudi po letih šolske obveznosti ne more nuditi učencem tega, kar bodo potrebovali v poznejšem življenju. Ona jim more dati le osnovo in podlago, da se morejo na privojeni tvarini pozneje sami nadalje izobraževati, oziroma uspe-

Lastno in tuje dostojanstvo

Včerajšnje »Vreme« objavlja uvodnik, v katerem med drugim pravi:

»Dostojanstvo, kakor ga pojmuje naš narod, vsebuje v sebi tudi spoštovanje tuje dostojanstva. Kar s tem ni v skladu, je proti čustvovanju našega naroda, ki ni nikdar žalil tuje dostojanstva in tuje časti, temveč ima v sebi plemeniti občutek za spoštovanje tujih vrednot. Zato pa ima naš narod pravico zahtevati, da tudi drugi narodi spoštujejo njegove najvišje vrednote.«

Zahvala ministra Jevtića

Iz kabineta prometnega ministra je bila Agencija Avala naprosena, da objavi: »Gosp. Bogoljub Jevtić je o priliki sestavljanja vlade narodne sloge dobil veliko število čestitk iz vse države in iz tujine. Ker zaradi svoje preobremenjenosti s posli ne more odgovorjati posamično, se minister Jevtić po kabinetu prisrčno zahvaljuje vsem prijateljem in spoštovalcem za poslane čestitke.«

Brzjavke Hrvatskega kluba v Beogradu

Iz Beograda poročajo: Hrvatski klub v Beogradu je imel letno skupščino s katero je poslal prisrčno udanostno brzjavko Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravni brzjavici dr. Mačku in hrvatskemu banu dr. Subašiću.

Netočna tuja vest

V nizu neresničnih poročil, s katerimi hoče tujina po svojih interesih vplivati na politiko naše države je bila včeraj tudi tuja radijska vest o prihodu angleškega ministra Edena in generala Dilla v Beograd. Agencija Avala je snoči o tem objavila naslednji demanti:

»Jugoslovanski poučeni krogi nič ne vedo o prihodu in bivanju angleškega zunanjega ministra Edena in načelnika glavnega generalnega štaba sir Jona Dilla v Beogradu.«

šno slediti pouku v nadaljevalnih ali strokovnih šolah, ki so že ustanovljene ali se bodo v doglednem času še ustanovljale. Zato je za vsakega ljudskošolskega učenca nujno potrebno, da vsestransko zadošči potrebam ljudske šole, oziroma višje ljudske šole in se temeljito priuči vsem zahtevam učnega načrta za višjo ljudsko šolo. Vsaka olajšava pa ustvarja pomankljivost ali luknje v učenčevem napredovanju.

Če pa že morajo biti olajšave pri ljudskošolskem šolanju z ozirom na naše splošne kmečke prilike in zaradi pomanjkanja delovnih moči, naj bi se te olajšave ne dovoljevale kar na splošno, temveč le v posameznih, posebnih oziroma vrednih primerih, kjer bi bil obstoj kakih družine ogrožen in res prav nujno potrebujejo odraslega, učenčevi starosti primerno razvitega otroka doma.

Upoštevati pa je pri tem še nekaj drugega. Kmečko življenje je težko, pomanjkanje delovnih moči je vsesplošno, kaj čuda potem, da so stari kmečki otroci prisiljeni uporabljati nedorasle otroke pri težkem kmečkem delu, ki največkrat v skladu z otrokovo telesno močjo in njegovim telesnim razvojem. Tak otrok, ki je z delom preobložen, zastaja in postane slab. Vsek kmet se oziroma starost živine, govda ali konja in ga pred določeno starostjo ne navadi dela in ga v delo, ko pride čas za to, le počasi uvaja. Kar upošteva prizihi, toliko bolj bi moral upoštevati pri svojem lastnem otroku. Olajšave glede šolskega obiska le še podpirajo preoblaganje otroka z delom.

Kjer se šolskim olajšavam ni mogoče izogniti, tam naj bi se učenci z olajšavo poučevali ločeno od drugih rednih učencev po posebnem učnem načrtu, ki naj bi upošteval vse okoliščine šolskih olajšav. Le tako bi bil pouk za učence z olajšavo primeren in bi mogel doseči zaželen uspeh, ne da bi šolo redno obiskujoči otroci trpeli zaradi onih učencev z olajšavami. Tako bi pouk vsestransko dosegel svoj namen. Seveda bi se morale tudi šolanje z olajšavo izražati v šolskih naznanilih.

Iz Tržiča

Opereta »Ženska vojna«, ki so jo uprizorili na šolskem odru, je imela dober uspeh. Češka godba skladatelja Markule vpliva pozitivno. Vilko Kus je posrečeno pridelal po čeških motivih besedilo, vsebujejo zdrav humor brez plehkih banalnosti. Sem in tja bo treba še kako malenkost popraviti, pa bomo imeli izvrstno opereto za naše dilematične odre. Priridelci besedila je sam režiser, inž. Smolk, ki je vodil orkester, z veliko ljubeznijo in do-

vedel do učnikov, ki so gledalce prijetno presenečali. Sodelujoči so bili vsi na mestu, krono pa je nosil policaj Florjan. Zbor in solisti so dobro peli in tudi igrali, tako da je bilo dosti nepriljubljenega življenja na odru. Vsem bratske čestitke! — Šr.

Iz Kranja

V povelje kraljevega vstopa na prestol je bila v nedeljo v mestni cerkvi slavnostna maša, katere so se udeležili zastopniki vseh društev in organizacij, civilnih in vojaških oblasti z generalom g. Maščem na čelu.

Iz Zagorja

Naše kolašice zopet pridno na delu. Kakor prejšnja leta bodo tudi letos kolašice na dan sejma 4. aprila in na svetno nedeljo prodajale butarice in očične vejice v korist našim onemoglim ženicam.

Loška gasilska četa bo nabavila reševalni avtomobil. Za veliko zagorsko občino z 9000 prebivalci in v bližnjim okolici je res potreben nov rešilni avto, ker stari zaradi vednih defektov ni več uporabljen. Ločani bodo zbirali za nabavo potrebne rešilnega avtomobila prostovoljne prispevke po hišah. Razveseljivo je, da imajo rudarji precej razumevanja in so že prispevali precejšnje zneske. Pričakujejo, da se bodo tudi pridobitni krogi in razne korporacije odzvali prošnji.

Iz Ptuja

Mestna občina bo pobirala v tekočem letu uvoznino v višini 5% fakturane cene za obuvila, izdelke iz usnja, ure vseh vrst ter urarske in zlatarske potrebščine. 3% fakturane cene od čevljev do vrednosti 40 din za par in za usnje 0.50 din za kg: manufaktura, tekstilno blago, volneno in sukneno blago, volnena roba, volneni in suknjeni izdelki, volnene tkanine in pletenine vseh vrst, volnena preja, svila in sorodno blago, glasbeni instrumenti ter njih sestavni deli, vsi predmeti precizne mehanike, šivalni, pisalni in računski stroji, otroški vozčki, železne blagajne, foto-aparati, pirotehnični predmeti, krzno, novo pohištvo, klobučevinarji izdelki, kozmetična sredstva, drogerijske in lekarniške potrebščine, dišave, čaj, čajno pecivo in slično; 0.25 Din od kg: brušeno steklo ter porcelanasti izdelki; 0.20 Din od kg: bombazne pletenine, gumijasti izdelki, sukane, dišča mila, pisarniške potrebščine, galanterijsko blago, ki ni posebej navedeno, aluminijasta pločevina ter izdelki, vsi izdelki iz bakra, medij in kositra; 0.15 Din od kg: vse vrste orožja in municije, izvzemljivi monopol, predmete, kemične barve, laki in firme; 0.10 Din od kg: vrvarske blago, motorci, preja iz konoplje, žepne baterije, kreda, klet, lepilo, papirnata roba, pisarniški papir in vse blago, ki ni v tarifni posebej navedeno; 0.08 Din od kg: železni izdelki vseh vrst, ki niso posebej navedeni, ribarice, krtače in slikarske potrebščine; 0.06 din od kg: železna pločevina, žica, žičniki, podkve, štedilne plošče, lito-železni kotli, lopate, motike, krampi in drugo poljsko orodje; 0.05 Din od kg: lesena roba, zemljata barve, ovojni papir, tiskovine, kartoni; 0.02 din od kg: palčice, betonsko in obročno železo ter traverze, umetna gnojila, gnoj, cement, premog, drva, apno, gramoz, opeka, okrogel in tesan les, seno, slama, krompir, čebula, vse vrste žita, živina, staro železo, divji kostanj, pletarski izdelki in surovine, slamnati tulci, vrvi, plakte, grozdje, sadje, moka in mlevski izdelki.

Iz Brežice

br— Brežice so spregovorile. V četrtak ko so meščani izvedeli, da je zasedel kraljevski prestol v najtežjih političnih trenutkih kralj Peter II., so sicer mrtve ulice na mah oživele, kjer so ljudje živahno komentirali pomembno spremembo v vodstvu države. Z državnih in privatnih plosčij so zaplapolale državne zastave, v izločbah pa smo opazili lepo ovencane slike Nj. Vel. kralja Petra II. Popolne je Sokol pridelal kratko proslavo, zvečer pa se je po ulicah razvila veličastna povorka. Veselje je bilo gledati posebno mlada s plamenicami, ki je navdušeno vzklikala kralju Petru II. in hrabri vojski. Strumno so stopali za praporci Sokoli, fantovski odseki ter druga društva in nebroj meščanov pred občino, kjer je starosta Sokola br. dr. Josip Dolšek na kratko, s krepkimi besedami orisal ta toplo pozdravljeni dogodek. Iz grl vseh prisotnih je gromko zacnila državna himna in »Hej Sloveni«, nakar se je občinstvo v miru razšlo.

Iz Brežice

br— Luči nam dajte! Brežičani radi hvalimo, vendar čisto, ki vodi s kolodvora v Brežicah v mesto, moramo grajati. Če prihajajo v mraku ali pozno zvečer z železniške postaje v mesto, moraš biti res skrajno previden, da v temi ne zaideš v jarek ob cesti ali da se ne zaletiš v električen drog. Na te najpomembnejši cesti brežičke okolice ne opaziti nič ene ulične svetilke od kolodvora do Narodnega kina. Pisnu tet vrstic se je zgodilo, da je v črni temi nehoti objel prihajajočega tulca, ki ga je prosil, naj ga povede v mesto, ker sam ne vidi ne kod ne kam. Upamo, da se bodo poklicani činitelji zganili in poskrbeli, da se ta cesta primerno razsvetli. Prizadeti.

Iz Šoštanj

Občni zbor Protituberkulozne lige. Protituberkulozna liga je gotovo najmočnejše šoštanjsko društvo, saj šteje okoli 500 članov in članic. Posebno močne postojanje ima liga v okoliških vaseh, zlasti v Ravnah, Družmirju in Lokovici. Sprito take povezanosti s članstvom je mogla razviti liga veliko in živahno delovanje. Kjer je bilo treba, je pomagala in podpirala najrevnejše s večjim in manjšim zneski. Njene podpore so bile deležne tudi razne humanitarne organizacije, predvsem šolska kuhinja in Protituberkulozni dispanzer v Pesju. Mladini je lign odbor preskrbel brezplačno letovanje na Smrekovcu, kjer so se v poletnih mesecih krepili šolski otroci. V tekoči poslovni dobi bo vodil ligo naslednji odbor: predsednik dr. Borut Vrščaj, podpredsednik dr. Stane Medić, tajnica Anka Popraskova, blaginščarka Giza Natekova; odborniki: Hinko Gobec, Gože Vok, Alojz Zapišek, Valentin Neve, Pavel Kumer, Anton Novak, Deberš Baltezar, Ivan Drev, Jože Zager, Polovšak Franc, Franc Capelnik. Na osrednji skupščini bosta zastopala ligo dr. Medić in dr. Vrščaj.

Šolska vest

Na tukajšnje meščansko šolo je nameščena učiteljica Marjetka Gorsetova.

Hace je dober pajdaš

Na razpravi skuša razbremeniti vse svoje soobtožence

Ljubljana, 1. aprila.

Včerajšnja popoldanska razprava proti Tonetu Hacetu je bila v primeri z dopoldanskim zasliševanjem glavnega obtoženca prav živahna.

Kakor smo omenili včeraj, so bili zaslišani obtoženci, ki jih je obtožnica označila za Hacetove pajdaše. Četvorica Stefan Verle, Anton Pestotnik, France Žuželj in Mihael Kovačič, ki tudi po obtožbi ni imela na vesti tako hudih deliktov kakor Hace, je bila v svojem razgovoru pač lahkotnejša in tako je radovedno občinstvo do neke mere prišlo na svoj račun. Zlasti Pestotnik je razžibal dvorano s svojim humorjem, da se je skoraj ves čas njegovega razgovora prisrčno smejala. — Zapovrstjo so vsi štirje zanikali, da bi bili imeli s Hacetom kakršne zveze. Vsek zase pa so bili ti štirje obtoženci skoraj nič manj zanimivi kakor sam Hace.

Brezdomec Verle

Verle, ki je bil prvi zaslišan, je izjavil, da Hacet kot vlomilca sploh ni poznal. Trdil je, da je bil prepričan, da se Hace bavi samo s tihotapstvom. Očitke obtožbe, da je skupno z njim vlomil v neko vilo, je odločno zanikal, čeprav je priznal, da se je v kritičnem času nahajal v Hacetovi družbi. Ko mu je sodnik predložil, da je v preiskavi sodelovanje priznal, je Verle na največje presenečenje vseh odločno izjavil, da je to gotovo pomota v zapisniku. Državni tožilec ga je zavrnil, da je mogoče pozabiti na to. A Verle je ostal trden: »Meni ni nikdar nič povedal in nikdar mi ni zaupal, s čim se peča!« Ko so ga soodličili s Hacetom, je Hace le težko obudil spomin na tatvino v Pirnicih.

»Kje pa so Pirnice?« je vprašal. »Ali je to tam, kjer je tista dobra voda? Ne spominjam se natančno. Tja res se ne spominjam doslop predsednik. To je res tako malenkost in to je bilo tedaj po umoru Avpiča, ko sem vprek popival.«

»Da, lahko je bilo tako, lahko!« je po daljšem premišljevanju pristal na predsednikovo razlago, kako so se verjetno dogajale stvari.

Ko je sodnik Verleta zasliševal zaradi tatvine pri prof. Venčeslavu Čopu in je ta odločno zanikal, da bi bil zvraven, je Hace naglo vstal, rekoč: »Ne, Verle res ni bil zvraven!« Glede na neko tatvino na Trati pa je Verle pojasnil, da je bil tedaj itak že aretiran na Ježici in se torej nikakor ni mogel udeležiti tatinskega pohoda. Nato je Hace spet dejal sodniku, ki je poskušal rekonstruirati tatvino: »Da, tako nekako bi lahko bilo!«

Ker se je predsedniku čudno zdelo, kako se je mogel Verle pošteno preživljati, če je brez posla križaril sem in tja, je Verle dejal:

»Jaz sem brezdomec, gospod predsednik! Če sem brezposeln, se nimam kam zateči, zato sem pač hodil iz kraja v kraj!«

Vse, česar ga je dolžila obtožnica, je zanikal, in ko so ga opozorili, da so na nekem mestu našli njegove prstne odtise, ki jasno izpričujejo njegovo udeležbo, je Verle spet presenetil poslušalstvo s smelo trditvijo:

»To je pa povsem nemogoče, gotovo je kakšna pomota!«

Humorist Pestotnik

Najbolj živahno je bilo vsekakor zasliševanje Pestotnika. Pestotnik ni napravil ravno vtisa, da je v njegovih možganih vse v redu, — bil je na opazovalnici nekaj časa — a njegovi odgovori so bili zelo bistroumni in odrezavi.

»Prej sem res kradel!« je priznal predsedniku, ki mu je po njegovem odločnem zanikanju predložil, da mu bodo kot znanemu, že večkrat kaznovanemu človeku težko verjeli, da ni sodeloval. »Zdaj pa že nekaj let sploh nisem. Nisem, gospod predsednik! Saj sem pri zavesti! — Sploh nikjer nisem bil zvraven, čeprav sem se s Hacetom parkrat videl in mi je pri kupčijah tudi plačal za kak liter ali pol. Plačal pa je zato, ker sem mu prinašal blago. Pa samo tihotapsko blago, prosim!«

Nato je vstal Hace in potrdil, da Pestotnik resnično govori. Povedal je, da ga je v preiskavi iz jeze, da sta skupaj v neki gostilni ukradla nekaj steklenic piva in žganja.

»Saj ni bilo mnogo pijače!« je pristavil. »Bilo je politi in jezen sem bil!«

Dvorana se je smejala.

»V Gradcu sem se navadil piti pivo!«

»Kje ste pa dobili tiste čevlje, ki so jih našli pri vas in so bili ukradeni?« Lastnik jih je spoznal za svoje! — Je predsednik vprašal Pestotnika, A čeprav je Pestotnik kazal, da se zelo težko spominja tega ali onega, je prav naglo zagotavljal, da nikjer ni sodeloval. Spretno je privzdignil nogo in jo pomolil k predsedniku.

»Tle so moji, kupil sem si jih v Ljubljani!«

»A če jih je lastnik za svoje spoznal — vsaj on je rekel tako!«

»Ljudje sploh marsikaj pravijo! Saj sem vam že povedal, da nisem nikjer nič ukradel! Me ni treba prav nič izpraševati!«

»Vse pa kaže, da ste le kradi!«

»Kaze ali ne kaže, gospod predsednik, nisem kradel!« je odločno dejal.

Ko pa je predsednik dejal, da so pri njem našli tudi neke robčke, ki jih je lastnica spoznala za svoje, pa je že tudi Hace naglo pritegnil:

»Robček je robček, podoben!«

Nato je Pestotnik povedal, da se preživlja s prodajo tihotapskega blaga, ki ga je dobival v Mostah.

Saj v Mostah nimajo takšnega blaga! ga je zavrnil predsednik.

Ja, vi, gospod predsednik, ne veste, da ga v Mostah prodajajo, jaz pa to vem! ga je zmagovalno izjavil Pestotnik, ki je nato izpovedal, da je pri tatvini avta v Komeni sodeloval le kot povabilen gost. Povabil ga je Hace in prišlo mu je prav, ker je hotel nekemu znanцу odpeljati nekaj »blaga« v Zapešči.

Kako pa so kleste, ki so spadale k avtu, prišle k vam? —

Ne vem, kako so prišle k meni! ga je dejal.

O tem, kako se je pri Višnji gori spopadel z nekim orožnikom, pa je na predsednikovo vprašanje, ali se vsaj za to točko čuti krivega, izjavil:

Tja, kriv, pa tudi ne kriv. Ko bi bil on mene tako pri miru pustil kakor sem jaz njega, bi se mu nič ne bilo zgodilo.«

»Sumljivi ste bili, ali mislite, da so orožniki samo zato tu, da mirno gledajo sumljive ljudi?«

Saj nisem nobene lumparije napravil, se je izgovarjal.

Saharin ste prodajali, to je dovolj! — Saj sem ga pošteno plačal! — Prodaja tihotapskega blaga je kaznivale!

Po pravici povem, saj ga nisem hotel. Saj sem se nekaj časa tekel pred njim, ko me je hotel legitimirati. Pa me je dohitel in se obesil name in tako sva se stridljala po klancu, ker sem se ga otepal! —

Pa tudi s čevlji ste ga obrcali, dve robri ste mu zlomili! —

Že mogoče, da sem ga, ko sva se trčljala po klancu! Sicer je pa tudi on mene! — Zakaj ste pa tekli in se niste dali legitimirati? —

Povsem razumljivo, ko sem pa vedno imel polno blaga pri sebi in denar od saharina! Jasno, da sem se bal, če bi me prijel! —

Kako pa je bilo z vašim potepanjem? — I, sem pa tja sem hodil! — je nedolžno razložil Pestotnik in se hudomušno nasmešnil.

Pa beračili ste tudi! — Tega mi pa ni bilo treba, ker sem zmeraj »handlov« in sem dovolj zaslužil za svoje potrebe! —

Žuželj in Kovačič

Starikavi Žuželj, ki je imel visoko v vrat zaviti šal, je bil nekam dolgočasen. Odločno je zanikal vsem prijavam v Radečah in tudi zanj je Hace našel primeren izgovor, ko ga je izprva v preiskavi obdolžil. Izjavil je, da se spominja, da je v preiskavi izpovedal, da je bil Žuželj sicer z njim v Radečah, ni pa rekel, da je tudi pri vrom sodeloval. Žuželj je priznal, da sta s Hacetom sicer bila nekakrati skupaj, da pa nikoli nista skupno kradla.

Mihael Kovačič pa je tudi povsem odločno zanikal, da bi bil imel kakšne kaznive posle s Hacetom. Dvakrat da je bil Hace sicer pri njem, da pa je bilo to še v času, ko Hace še ni bil tako znan, in da tudi on ni vedel, s kom ima opravka. Zanikal je, da bi bili pri njem našli kar pravo skladišče po Hacetu nakradenega blaga. Kolikor so pri njem našli, pravi, da je nakupil nekaj v Ljubljani, nekaj pa od krošnjarjev. Če pa je na slabem glasu, kakor mu je predložil predsednik, pa je to samo po zaslugi časopisja, ki je o njem raznašalo povsem neresnične vesti in trditve.

Priče so potrdile izjave iz preiskave

Ves današnji dopoldan je bil zatem namenjen zasliševanju povabiljenih prič. Zaslišanih je bilo trinajst, ki pa niso povedale nič novega, in so samo potrdile svoje izpovedi, ki so jih bile podale v preiskavi. Po vrsti so bili zaslišani Katarina in Stanko Ahlin, pri katerih je Hace v družbi nekega Bosanca izvršil roparski napad, orožnik Anton Zidar, Dragotin Hrovat, Novica Tomovič, Martin Kužnik, Avgust Golob, stražnik Gojmir Krenžar in Franc Medle, ki sta Hacetu prijavila v Kranju, nato pa še Marja Sever, Rudolf Milinarič, višji nadzornik policijskih agentov Matjaž Močnik, ki je izpovedal glede Hacetovih zasliševanj v policijski preiskavi, ter trgovec Alojz Bregar.

Zatem je predsednik prešel na čitanje sodnih spisov in zapisnikov o zasliševanju prič, ki niso bile vabljene k razpravi. Razprava je bila ob 13. uri prekinjena in se je nadaljevala ob 16. uri spet s prebiranjem spisov.

Razprava je trajala do 20. ure in se bo danes nadaljevala še ves dan, za katerega je ostal še pregled dela sodnih spisov, nato pa bodo dobili besedo državni tožilec g. Bogdan Lendovšek, ki je v teku današnje razprave prevzel dolžnost namesto državnega tožila g.

Kulturno-prosvetni dan celjskega polka

Celje, 1. aprila.

Tudi pri celjskem polku je bil prirejen kulturno-prosvetni dan, pri katerem so sodelovali tudi slovenski vojaki. Seveda so se posebno izkazali s prelepo slovensko pesmijo. Moške in fante pri celjskem polku so iz različnih pokrajin, toda vsi s veseljem in razumevanjem pozdravljajo take prireditve in želijo, da se organizira stalna družina, katere namen naj bi bil, razveseljati obveznike in jim v prostih urah pomagati domotožje in vsakdanje skrbi. Najlepša zasluga za uspešno prireditev gre poročniku Vasiliju Prvoloviću, na katerega pobudo se je prireditev izvršila. Za uspešno začeto delo so mu vsi prav hvaležni. Vojstvo daje izraza veliki sreči in veselju, odkar je mladi kralj prevzel vodstvo domovine.

Z neupogljivo

zaupljivostjo zrejo vsi v bodočnost, pripravljeni na vse.

Državna pošta v Radečah naj ostane

Radeče, 1. aprila

Po novem pravilniku o pogodbenih poštah, ki je bil pred kratkim objavljen v Službenih novinah, bo več državnih pošt izpuščenih iz pogodbenih. Med prizadetimi kraji spada tudi državna pošta v Radečah pri Zidanem mostu. Ker bi razdržavljanje poštne urada v Radečah vplivalo na brezhiben promet, naj opozorilo merodajne čitatelje na hibe tega ukrepa.

Obsavsko mesto Radeče je gospodarsko središče gorenjskega Posavja z zelo razvito industrijo in obrtjo. Imamo tri tovarne, dve elektrarni preko 65 obrtnikov, 10 trgovcev. Poleg zasebnih podjetij imamo celo vrsto državnih uradov in ustanov, ki se poslužujejo državne pošte v Radečah.

Radeška občina šteje preko 4100 prebivalcev, ki kupujejo za privatno uporabo za približno 100.000 Din znanik letno. Tem dohodkom poštne urada v Radečah moramo pristeti še pristojbine, ki jih pobira poštna uprava od telegrafa in telefona. Gotovo je, da ne more biti poštni urad v kraju s tako velikim krajevnim obsegom in razvitim gospodarskim življenjem pasiven. Če izračunamo letne izdatke državne pošte v Radečah in jih primerjamo z dohodki, vidimo, da je letni prebitok v proračunu precejšen. Glavni izdatki pošte v Radečah so izplačila poštним uslužbencom približno 60.000 Din letno, nadalje za prevoz pošte iz Radeč na Zidani most in obratno povprečno 11.000 Din letno in celoletna najemina za lokal 900 Din. Površna primerjava med dohodki in izdatki pokaže, da ima država od poštne urada v Radečah približno 100.000 Din čistega dobička.

Že ta površna statistika dovolj jasno kaže, da bi razdržavljanje poštne urada v Radečah pomenilo za državo veliko izgubo, vse prebivalstvo bi bilo pa oškodovano.

za brezhibno poštno upravo, ki nam je nujno potrebna.

Upamo, da bo Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani upoštevala želje in potrebe našega kraja in ne bo dopustila v smislu novega pravilnika razdržavljanje poštne urada v Radečah.

SPORT

Vse za propagando...

Delo tiska v sportu

Sodelovanje sportnih forumov in novinarjev je s pogoji zelo velikega pomena

Vloga objektivnega sportnega tiska je v konstruktivnem delu za sport velika, pomembna, težka in zelo potrebna. Sportni tisk prvi informira javnost o vseh važnih sportnih dogodkih. Sportni novinarji kritizirajo, ono, kar ni dobro in hvalijo ono, kar je koristno za splošne cilje v sportu. Sportni tisk je vez med klubi, sportnimi forumi in vsemi aktivnimi sportniki ter našo javnostjo. Sportni tisk je storil sportu povsod po svetu ogromne usluge.

Zato je naravno, da so sportne organizacije vseh vrst med delovanjem ali vsaj vselej takrat, kadar zaključujejo zaključne dobe v tem delu spominjajo sportnega tiska — večinoma z zahvalami in željami, da bi sodelovanje ostalo tudi v bodoče čim tesnejše. Na enem izmed takih zborovanj pa so funkcionarji večjega sportnega foruma izjemoma enkrat posvetili sportnemu tisku in njegovemu pomenu za sport nekaj tehničnih izjav, ki jih velja ponoviti — za pozneje kdaj. Takole nekako se je glasilo poročilo:

Sportniki so z novinarji tesno povezani

v svojem poslu in svojih funkcijah. V pravišanjih sportnega dela in načina tega dela morda niso bili vselej edini s tem ali onim predstavnikom tiska, toda zmerom se je to iz zgodilo v želji in dobri volji, da bi bilo za sport storjeno čim več koristnega. Če se je pozneje izkazalo, da sportniki na terenu niso imeli prav, so pač priznali, da so tudi oni samo ljudje, ki kljub najboljši volji grešijo. V ostalem pa je marsikdaj tudi pri sportnih novinarjih podobno. Često so se že zavzemali za stvari in hvalili način dela v tej ali oni panogi, potem pa se je pokazalo, da so bile njihove pobude slabe. Sicer pa je vse to razumljivo, ker je mnogo lažje gledati na dogodke nazaj, kakor pa pisati o problemih, ki se šele rešujejo in katerih končna rešitev šele pokaže pravi uspeh — ali neuspeh.

Vsi sportni forumi brez dvoma radi citajo in slišijo solidne kritike in dobrotne pobude resnih sportnih novinarjev in resnega sportnega tiska. Takim novinarjem in takemu tisku je seveda ob vsaki priliki na razpolago vsaka informacija, ki je koristna za sport in zanimiva za tisk. Ker se delo sportnih novinarjev in sportnikov izpopolnjuje, lahko sportu samo koristi, če je to sodelovanje stalno in sporazumno. Vsekakor je gotovo, da je naloga sportnega tiska posebno pri nas zelo delikatna, odgovorna in težka. Zato morajo sportniki za zeleno mizo pomagati sportnemu tisku izvrševati te odgovorne naloge.

Delo sportnega tiska, ki svojo funkcijo opravlja po gornjih vidikih, je za sport koristno bodisi takrat, kadar ga odobrava ali kadar ga kritizira z namenom, da slabo popravi ali daje koristne sugestije. Sem in tja se brez dvoma lahko dogodi, da dobi tisk tudi napačne informacije, kar pa je sprito raznih vest, ki se pojavljajo tudi iz napol informiranih krogov več ko opustljivo.

Posebej je treba omeniti še ono skupino novinarjev in časopisnih poročevalcev, ki sami aktivno sodelujejo v raznih klubskih odborih in sportnih forumih. Z njihovo pomočjo dobiva tisk o delu teh odborov hitre in neposredne informacije, ki so s propagandne strani lahko zelo koristne, če gre za dobro stvar. Včasih seveda je tudi nevarno, da daje takšen tisk, ki je sam angažiran v posameznih odborih, subjektivne ocene, ker njegovega predstavnika v takem odboru ovira, da bi objektivno gledal na svoje delo. Pri vsem tem pa je vendar bolje, sprejemati subjektivne ocene o sportu, kakor pa se odreči pomanjkanju vsake propagande zanj, tako da je vsako sodelovanje sportnikov v sportnih forumih dobrodošlo, ne glede na to, če so poklicno zaposleni v tisku.

Sportni tisk mora dobivati vse informacije pravčasno in tudi zato mora biti tesno v zvezi s sportnimi forumi, ki ga morajo sproti obveščati o vsem svojem delu. Nikakor se ne sme dogajati, da bi nekateri listi, ki imajo svoje zastopnike v raznih

odborih, obvestila dobivati takoj, drugi pa šele pozneje kdaj. Vse sportni tisk mora biti obenem obveščen od raznih forumov o vseh raznih dogodkih, če se hoče koristiti splošni sportni stvari. Samo v tem primeru bo tisk izpolnil svojo vlogo v sportu.

Madžarsko drž. prvenstvo

Preteklo nedeljo so na Madžarskem odigrali V. kolo tekem za letošnje prvenstvo, ki so prinesle med prvorazrednimi klubi naslednje izide:

Ferencváros—Bszkrt 5:0, Ujpest—Dima-vag 3:1, Szeged—Salgotarján 3:2, Gama—Kispest 4:1, Elektromos—Csokod 3:0, Törökvis—Szolnok 1:1, VMFC—Hala-dás 3:1.

Na prvem mestu tabele je še zmerom Ferencváros z 32 točkami, daleč zadaj je kot drugi Ujpest s 25, na tretjem Dimavag z 22, na četrtem VMFC z 20 točkami itd.

★

Uprava beogradskega kluba Baska, ki je v tekmah v srbski ligi ostal na zadnjem mestu in bo moral prihodnje leto spet igrati za točke med nižjerazrednimi klubi, je poslala srbski nogometni zvezli prošnjo, da bi nekako izposlovala, da bi ta najstarejši srbski klub tudi v bodoče ostal med ligiškimi moštvili. Bask utemeljuje svojo prošnjo tudi z neko določbo v pravilih, po katerih lahko zveza odobri klub, ki ima posebne zasluge za nogometni sport, v konkurenci, iz katere je bila izločen na zelenem polju.

Redna seja konzorcija uprave stadiona ZSK Hermesa bo drevi ob 19.30 v sejni sobi na stadionu, vhod ob kamniški prog Udeležba vseh članov konzorcija obvezna.

SK Grafika. Drevi ob 18.30 važna odbo-rova seja. Prosim g. odbornike točno in sigurno, ker je to zadnja seja pred obćnim zborom. Predsednik.

Iz življenja na deželi

POLJČANE. Okrog 50 sadiarjev in sadjark je prisostvovalo v nedeljo pri Vodeniku zanimivemu predavanju o sadjarstvu. Predavatelj šolski nadornik g. Močnik je obdelal sadjarstvo z ozirom na predelavo odvisnega sadja, ki naj se predela v sladok (ne pa z alkoholom) propo- sadijev ali žranje) koar se to produ- cirja že v veliki meri v napredni Svi- ci, ki ima za sladokseke že svo- jo industrijo. Ti sladoksi bi imenitno na- domestili naš prazen, pobarvan »krah- ler«. Drugi način, ki ga je priporočal, je sušenje sadja. Na ta način bi se pred vsem slabo sadje spravilo v promet re- dvorav sadje na nai bi prišlo na tre in dobilo tudi primerno dobro ceno. Govo- ril je še o nadlozih pri sadjarstvu in o škropljenju. Nedavno je bil obćni zbor sadiarske in vrtnarske podružnice Stude- nice-Poljčane in so bili izvoljeni: za pred-

sednika Ignac Drozg, za tajnika Stefan- oša ter odborniki Kitek, Kavčič, Prešarn in Movdev.

GOBJE PRI BLEDU. Na praznik se nam je po daljšem presledku spet predstavila naša mladina z ljubko igrice ka- čja kraljica. Podmladkari JS so jo prav temperamentno odigrali. Posebno so bili vsem všeč čarovnica, pastirski, kraljica in npa palčki. K lepemu uspehu je prip- moglo tudi petje, ki ga je naštimirala uč- teljica g. Denise Boletova. Mladim igral- cem in avtorjema naše priznanje! — Tu- di v našem kraju so ljudje z navduše- njem pozdravili nastop svoletga ljubljene- ga kralja in so ves dan o sluhali novice, ki so prihajale po radiu. Kmalu popolne so izobesili državne zastave. — V rediljo je imel v Gorjanskem domu svoje od čno predavanje g. Slavko Smolej z Jesenic v zanimivem in podučnem predavanju nam je prikazal »Cvete in obzore naših gorac«. Takih predavanj si želimo vsi ki ljubim- svoje gore in našo prelepo planinsko floro.

CRNA PRI PREVALJAH. Pred ned- v- nim je bil obćni zbor mlade družice CMD Crna — Zetlav — Mežica, ki je za pol leta svojega obšćnega polka al razve- stivo delavnost. Podružnica si je stavila za prvo nalogo olajšati budo onim, ki so v zmiri ostali brez službe in zaslužja ter so zaradi druginje že izčrpali vse prihran- ke. Razen tega je podružnica pravešala vso skrb onim materam z doletniki, ki ne morejo nuditi svojim otrokom čiti naino- trobnjega za prehrano in oblobo Glav- no skrb je polagala podružnica na duhov- no obnovo našega obmejnega človeka in to predvsem naše mladine z željo, da bo ta vedno vzgojena v odličnem narodnem duhu ter vedno pripravljena na največje žrtve za domovino. Vse te smernice je obćni zbor ponovno potrdil kot vodilne v delovanju društva in pri volitvah je bil izvoljen stari odbor s predsednikom g. ing Baraco tajnikom g. ing Pi knaier- tem in blaznikom g. Ševčkom na čelu. Ob tej priliki izražajo podružnica in imenu vseh obdarnincev zahvalo glavnemu od- boru CMD, ki je s svojo gmočno podporo omogočil podružnici tako razsežno in uspešno podporno delovanje.

Iz Krškega

k— Po čem je meso na Vidnu. Prefeti smo z Vidma pri Krškem: V petek je bilo med dopisi iz Krškega navedeno, da je cena mesu narasla ne samo v Krškem, nam- več tudi na Vidnu, čeprav ondodni mesar kupuje živino po isti ceni, kakor krški me- sariji. Navedba ni resnična. Najvišja dop- ustna cena za meso je 22 din, kljub temu ga še prodajam po 20 din kg. V dokaz la- hko navedemo polno prič. V ostalem pa la- hko pripomnim, da oblast sama budno pazi, da se glede cene ne zgodi pri nas nič pro- tizakonitega. — Riko Kužnik, mesar na Vidnu ob Savi.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri- stojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopis: In ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Službo dobi

Postrežnica

poštena, se išče za fe-

trik za ves dan. Na-

slov v vseh posl. Jutra.

7044-1

Dva krojaška

pomočnika

za velika in mala dela

sprejme takoj za stalno

L. Knol, Litija.

7031-1

Sobarica

odne zunanosti, moč-

nejše postavne, poštena,

lepega vedenja, ki zna

mao kuhati, se takoj

sprejme. Naslov v vseh

posl. Jutra.

7082-1

Brivskega

pomočnika

sprejme takoj Lombar

Gilbert, Ljubljana VII,

Celovška c. 34.

7080-1

Boljša gospodična

z znanjem strojepljiva

in nekoliko prakse v pisar-

ni se išče. Stanovanje v

hiši. Samo plašene po-

nude z naznako zahte-

vane plače poslati na

»Ma-stare, Rajhenburg.

7033-1

Salda

VEGETABILNO PARNO KUPANJE ZA LIČE

Dobiva se v vseh strokovnih

trgovinah.

Brivsko pomočnico

sprejmem takoj. Pla-

sam dobro. Bertl Korit-

nik, Škofja Loka.

7082-1

Frizerko

dobro moč sprejemam

za stalno službo. Nastop 10

dne 15. aprila. Ivo Bizjak,

frizer. Mariborska cesta,

Celje.

7100-1

Sobe išče

perfektna sobarica

vešča nemškega in an-

gelskega jezika, išče od-

govarjalno mesto v ho-

telu za čas sezone. Vu-

čić, Zagreb, Zvonarnička

br. 5.

7084-2

Trgovska

pomočnica

verztrana v mešani stro-

ki, išče namestitve kjer-

koli. Naslov v vseh posl.

Jutra.

7079-2

Trgovska

pomočnica

manufakturnistinja, mla-

da, agira, prijazna, išče

službo. Ponudbe pod

»Samostojna, dea rada-

na ogi. odd. Jutra.

7097-2

Trgovsko izobražen

mladi fant išče mesta,

najraje v industriji ali

v trgovini. Nastop 1.

maja. Naslov v vseh po-

slov. Jutra.

7071-2

Potniki

Gg. potniki, pozor!

Prezvajem začasno ka-

kšna zastopstva proti pri-

stavlju. Naslov v vseh

posl. Jutra.

7025-5

Lokali

Napredaj

je 25 let obstoječa vo-

dila gostilna v sredi-

šču mesta. Cena 45.000

din. Vprašati Zagreb,

Vlaška ul. 71, kod 4 Mica-

na.

7034-19

Glasbila

Proda se

nova Hohner II. klavir-

ska harmonika. Poizve

se Preocovičeva ul. 7-1.

Moste.

7075-26

Sobo odda

Dve manjši

prijetni sobi

s posebnim vzhodom od

dam takoj 1 ali 2 solid

nima damama. Ogled

med pol 12. in pol 14

uro. Ažbetova 1, vogel

Škrabčeve

7052-23

Opremljeno sobo

parketirano, z razje-

dom na ulico in poseb-

nim vzhodom takoj od

dam eni ali dvema ose

bama. Florjanska 10-II

bama.

7103-23

Opremljeno sobo

oddam 1 ali 2 osebam.

Naslov v vseh posl. Ju-

tra.

7078-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom ta-

koj oddam. Sv. Petra 54,

I., desno.

7095-23

Opremljeno sobo

na željo tudi prazno, s

posebnim vzhodom in

soporabo kopalnice od-

dam v bližini Dravske

divljaje. Ogled od pol 13.

koj odda na Taboru 511

stan. 8.

7106-23

Stanovanje

Dvosobno

s kopalnico v Koleziji,

Valjavčeva 17, oddam za

din 680 takoj ali s 1.

majem.

7086-21

Stanovanja

Manjše dvosobno

stanovanje

ali enosobno večje tice

trilnaska mirna, čista

uradriška družina. Po-

nudbe na oel. odd. Ju-

tra pod »Točen pla-

nik.

7103-21a

Oblacila

Moško obleko

novišk, pešino, kup-

im takoj. Ponudbe na

ogi. odd. Jutra pod »Do

bro ohranjen površnik.

7102-13

Živali

Kozo

po možnosti sanske pa

sme, kupim takoj. Na

slov v vseh posl. Jutra